

DZIEŃ POMORSKI

BEZPARTYJNE PISMO CODZIENNE

Dziś 8 str.

Naszemu Redaktorowi przyjmujemy dziennie od godz. 12-2 w pol. Rekonis w Redakcji nie zwraca

Wydawca: Pomorski Spół-zie i s w dawnicza

Konto czekowe P. K. O. Nr 166-31

Cena numeru w Toruniu i na prowincji gr. 20

Redakcja Administracja: Toruń, Szeroka 11
Tel. Redakcji dziennej 402, nocny 211
Telefon Administracji 284

Oddziały: Gdynia, Stadleraben 6, telefon 214-34 - Gdynia, ul. 10 lutego, tel. 13-44 - Grudziądz, Słankiewicza 9, tel. 442. Wejnerowo, Gdańska 4, telefon 64, - Bydgoszcz, ul. Mostowa 6, tel. 22-18, - Inowrocław, ul. Dworcowa 3, telefon 312.

Rok IV. Toruń, wtorek 19 stycznia 1932 Nr. 14

„Skrawki papieru“

„Francja chce być szlachetną, nie ma jednak zamiaru być głupią“

Ciekawy artykuł Herriota

Paryż, 18. 1. (PAT.). Pod tytułem „Skrawki papieru“, Herriot publikuje w prasie francuskiej artykuł który jednocześnie ukazuje się w szeregu pism amerykańskich. „Oznajmia się Francji — pisze autor — że nie otrzyma nadal nic za doprowadzenie do porządku swoich zrujnowanych terenów, na których toczyły się walki, że zapłaci natomiast aż do ostatniego grosza wszystko, co winna jest swoim dawnym sprzymierzeńcom, Stanom Zjednoczonym. W przeciwnym bowiem razie wystawiona będzie pod pręgierz opinii całego świata, jako naród, który zakłóca spokój, jako naród imperjalistów.

Jest to groźba, odpowiada Herriot, wobec której nie ustąpię, my, wolni obywatele Francji. W oświadczeniu tym dopatrujemy się wszelkich cech gwałtu. Jeżeli kanclerz Bruening, przyjęty niegdyś w Paryżu z takimi względami, zmuszony jest podtrzymywać te same tezy, jakie podtrzymuje Hitler, to jest to problem wewnętrzny polityki niemieckiej, która nas Francuzów nie obchodzi, lecz dlaczego w takim wypadku nie ma z nami rozmawiać p. Hitler? Ewakuowaliśmy Nadrenję przed terminem, określonym przez traktaty, czy otrzymaliśmy wzajemnie choć jedno słowo podziękowania? Zaledwie żołnierze francuscy zdążyli się odwrócić, kiedy obrzucano ich gradem wymysłów.

FRANCJA CHCE BYĆ SZLACHETNĄ, NIE MA JEDNAK BYNAJMNIEJ ZAMIARU BYĆ GŁUPIĄ. Wie zresztą, jak wielkie trudności natury finansowej oczekują w r. 1932. Nie omieszka tego doznać w najbliższych dniach.

Niech zaprzestaną traktować nas jako gwałtowne nieposłusznym dzieciakom, potrzebującym dawania nam kawałka cukru w razie, gdy będziemy grzeczni, wyrzekając się naszego bezpieczeństwa. Podobne traktowanie poniża nas niepotrzebnie. Francja — to stary naród dojrzały, który nigdy nie chciał poddać się gwałtom bez protestu.

Amerykański senator Dawis Reed oświadczył niedawno, że w razie potrzeby Stany Zjednoczone mogą zawładnąć depozytami francuskimi w Stanach Zjednoczonych. Jest to istotnie rozwiązanie sprawy, pisze Herriot. Jeżeli jednak p. sen. Reed zabierze mi moje książki i buty, nie zmusi mnie, do uznania rzeczy niesprawiedliwej za sprawiedliwą.

Zaprzeczają, ale...

Berlin, 18. 1. (PAT.). Biuro Wolffa ogłasza ponownie dementi kół urzędowych w sprawie pogłosek o zamiarze rządu przeprowadzenia dewaluacji, wzgl. obniżenia wartości waluty niemieckiej. Podobno rząd Rzeszy, jak i banki oświadczają, iż pogłoski tego rodzaju są zupełnie bezpodstawne i że koła niarodajni kategorycznie odrzucają wszelkie fermenty walutowe.

Hitler w Berlinie

W piątek, przybył do Berlina Hitler. Prasa donosi, że przywódca stronnictwa na rodowo-socjalistycznego z okazji pobytu w Berlinie wręczy kanclerzowi Brueningowi memoriał, zawierający uzasadnienie stanowiska narodowych socjalistów w sprawie projektu rządu Rzeszy o przedłużeniu prezydentury Hindenburga. W niedzielę Hitler wygłosił na mowę na zebraniu nacjonalistycznych korporacji studenckich

Co do Niemców, to nie mylą się one prawie nigdy przy oszacowaniu materialnej strony zagadnień, popełniając natomiast prawie zawsze błędy przy ocenianiu elementu moralnego.

Kanclerz BRUENING CHCIAŁ NAS NASTRASZYĆ, lecz strach nie jest uczuciem, wobec którego ustępuje Francuz. Kanclerz Bruening naraził się na doprowadzenie do upadku konferencji w Lozannie, co do której z całym naciskiem utrzymuje, że nie widzę bynajmniej potrzeby zwołania jej. Kanclerz sprowokował we Francji niepotrzebnie ludzi, którzy żywią wobec niego najbardziej szczerzy szacunek. Lecz, o ile Bruening kocha swój kraj, my Francuzi również jesteśmy gorąco przywiązani do naszego kraju.

Co się tyczy mej osoby — kończy Herriot — uważałem za konieczne dla przy

szłego spokoju dowiedzieć, iż pacyfiści francuscy nie są bynajmniej ślepcami albo ludźmi niedorozwiniętymi pod względem umysłowym.

Paryż, 18. 1. (PAT.). Prasa francuska stwierdza znaczne dotychczasowe rozbieżności koncepcyj francuskich i angielskich w sprawie uregulowania reparacji niemieckich. Wielkie różnice zachodzą co do terminu moratorium, jakie udzielone ma być Niemcom. Anglia bowiem proponuje odroczenie na 5 lat, Francja najwyżej na 2 lata. Nieporozumienie odnosi się głównie do samej kwestji moratorium. — Rząd angielski skłonny jest udzielić Rzeszy moratorium na ogólną sumę reparacji, natomiast Francja występuje za zachowaniem podziału zobowiązań reparacyjnych Niemiec na warunkowe i bezwarunkowe stosownie do postanowień planu Younga. Poza tem Francja wysuwa sprawę gwarancji.

Nie wolność zbrojeń dla Niemiec, lecz ograniczenie wydatków na armię

winno stać się rozwiązaniem problemów rozbrojenia

Berlin, 18. 1. (PAT.). Przywódca frakcji socjal-demokratycznej Reichstagu dr. Breitscheid wygłosił wczoraj w sali sejmu pruskiego przemówienie, w którym ostro występował przeciwko tezie ministra Groenera w sprawie rozbrojenia.

NIE WOLNOŚĆ ZBROJEŃ DLA NIEMIEC — podkreślił Breitscheid — LECZ OGRANICZENIE WYDATKÓW NA ZBROJENIA u innych państw powinno być faktem, z którym Niemcy wystąpią na konferencję rozbrojeniową — podkreślił Breit-

scheid. O ile kanclerz Bruening oświadczy w Genewie, że Niemcy ani obecnie, ani w przyszłości nie mogą płacić reparacji, cały naród niemiecki poprze tę deklarację, zdaniem mówcy zaś najwłaściwszą formą rozwiązania problemu reparacji byłoby w obecnej chwili moratorium. W tym wypadku Niemcy razem z Francją i Anglią winne wystąpić wobec Ameryki z oświadczeniem, że system spłat politycznych nie da się dalej utrzymać.

Jeszcze jedna manifestacja niemiecka przeciw rozbrojeniu i traktatom

Berlin, 18. 1. (PAT.). Z okazji 61-ej rocznicy powstania Związku Rzeszy naczelna organizacja byłych żołnierzy frontowych Kyffhäuserbund, licząca 3 miliony członków, urządziła wczoraj manifestację w pałacu sportowym. Zgromadzeni uchwalili rezolucję, wysł-

pującą w sprawie rozbrojenia za realizacją znanych postulatów niemieckich. W manifestacji wzięli udział m. in. minister Reichswehry i minister spraw wewn. Groener, szereg generałów i pułkowników byłej armii carskiej oraz były minister Reichswehry Gessler.

104 hakatystów na ławie oskarżonych przed sądem pruskim

Dzisiaj rozpoczyna się w Niborku wielki proces o napaści na Polaków w Jędrabnie

Królewiec, 18. 1. (PAT.). W związku z procesem o zajścia w Jędrabnie, który dzisiaj się rozpoczyna w Niborku, podjęto daleko idące środki ostrożności, w celu przeciwdziałania spodziewanym demonstracjom ze strony niemieckich hakatystów.

Proces potrwa około 8 dni. Na ławie oskarżonych zasiada 104 osób. Na świadków zawezwano 30 osób.

Hitlerowcy domagają się uwolnienia oskarżonych, prowadząc wielką propagandę, celem

wytworzenia korzystnej opinji dla sprawców zajść w Jędrabnie. Pogrożki w stronę ludności polskiej nie ustają. Wiele organizacji niemieckich wystosowało prośby do władz w sprawie oględnego traktowania oskarżonych, motywując prośbę tem, że oskarżeni działali w samoobronie przed rzekomą propagandą i uroszczeniami mniejszości polskiej. Proces budzi, zarówno u ludności polskiej jak i niemieckiej, niezwykłe zainteresowanie.

„Płonąca granica“ w Pile

nowa prowokacja i dolewaniem oliwy do ognia

Piła, 18. 1. (PAT.). Omawiając wystawienie w teatrze w Pile sztuki Kysera p. t. „Es brennt an der Grenze“, socjalistyczny dziennik „Neumärkisches Volksblatt“ ostro krytykuje ten fakt, nazywając go w stosunkach polsko-niemieckich dolewaniem oliwy do ognia. Wystawienie sztuki — pisze dziennik —

świadczy o krótkowzroczności politycznej i jest szkodliwe również dla niemieckich planów rewizji granic wschodnich. Pismo atakuje regencję w Pile, i stwierdza, że regencja powinna mieć na tyle zrozumienia politycznego, aby przewidzieć dojrzałość tego rodzaju prowokacji.

Król Aleksander dziś otworzy jugosłowiańska skucezynę

Wiedeń, 18. 1. (PAT.). Dzienniki wiedeńskie donoszą z Biłogrodu, iż dziś, w poniedziałek otworzy król Aleksander skucezynę i senat mową tronową. Jest to pierwszy wypadek od czasu istnienia Jugostawji, że król osobiście otwiera parlament.

Czy nie za późno?... Chiny zrywają stosunki z Japonią

Moskwa, 18. 1. (PAT.). Według doniesień z Szanghaju, rząd nankijski zerwie w najbliższych dniach stosunki dyplomatyczne z Japonią. Jako termin wysuwana jest data 18 wzgl. 19 bm.

W zytu min. Ghiki w Pradze

Bukareszt, 18. 1. (PAT.). Minister spraw zagran. Ghica wyjechał z oficjalną wizytą do Pragi. Tymże pociągiem udał się do Pragi czechosłowacki poseł w Bukareszcie Kuenzl Jizerski.

Bruening ustępuje?

Berlin, 18. 1. (PAT.). Wszechniemiecka „Deutsche Ztg.“ utrzymuje, że koła, zbliżone do Wilhelmstr. liczą się z możliwością dymisji Brueninga bezpośrednio po konferencji lozańskiej.

Pieroram'enna gwiazda wschodzi nad Litwą

Wiedeń, 18. 1. (PAT.). „Reichspost“ donosi z Kowna, że podczas gdy władze litewskie prześladają ostro ruch katolicki, odnoszą się one przychylnie do komunistów. Komunistyczny obóz koncentracyjny został zniesiony. Wielu komunistów wypuszczone na wolną stopę. Rząd litewski odmawia założenia uniwersytetu katolickiego na Litwie, wskazując na dobre stosunki Litwy z Rosją sowiecką.

Bruening — Briand Wzajemna wzmiana grzeczności

Paryż, 18. 1. (PAT.). Kanclerz niemiecki Bruening wystosował do Brianda telegram następującej treści:

„Ku wielkiemu memu żalowi dowiaduję się, że pan zmuszony był opuścić stanowisko ministra spraw zagranicznych. Myśląc o wybitnej roli, jaką pan odegrał w wysiłkach międzynarodowych dla rozwiązywania doniosłych zagadnień powojennych i wspominając osobiście naszą współpracę podczas ostatniego roku, pragnę przesłać panu w tej chwili pozdrowienia i jak najserdeczniejsze życzenia. Wyuczasy jakie pan będzie miał teraz do swego rozporządzenia, pozwolą mu odpościć, wierzę szczerze, po wyjątkowych trudach r. ub. oraz przyniosą zupełny powrót sił do pracy.“

Briand odpowiedział następującą depeszą:

„Bardzo wdzięczny za życzenia Waszej Ekscelencji, proszę wierzyć, że ja również zachowuję jak najżywsze wspomnienie naszych dobrych stosunków osobistych podczas ściślejszej i ciągłej współpracy, do której dążyliśmy poprzez trudności roku ubiegłego.

Przesyłam panu wraz z najserdeczniejszymi podziękowaniami życzenia najlepszego zdrowia przy spełnianiu trudnego zadania.“

Jeszcze jeden „ambasador“

Berlin, 18. 1. (PAT.). „Boersen Kurier“ donosi, że w Londynie bawi obecnie emisariusz Hitlera poseł narodowo-socjalistyczny do Reichstagu Nieland, który został wysłany między in. w celu prowadzenia agitacji wśród kolonii niemieckiej na rzecz programu narodowych socjalistów.

Francja przed wyborami

Republika francuska wstępuje już w znak kampanii wyborczej. Wiele objawów życia publicznego Francji dzisiaj znajduje wytlómaczenie jedynie wtedy, gdy uwzględnimy fakt, że poszcze-gólne partje i stronnictwa sposobią się do zaciętej walki o masy wyborców, a więc i o władzę w państwie.

Jednym z głównych narzędzi tej walki jest afisz. Kolorowy, przeważnie wykonany bardzo artystycznie, zaopatrzony w tekst lapidarny, wbijający mocne argumenty w głowy wyborców. Afisz jest, niewątpliwie potężnym środkiem oddziaływania w walce wyborczej.

Blok republikańsko-narodowy w programowym uzbrojeniu

Blok „republikańsko-narodowy” energicznie sposobi się do tej walki. Mielimy sposobność zapoznania się z szeregiem afiszów, przygotowanych przez biuro agitacyjne tego Bloku na zbliżającą się kampanję wyborczą (maj r. b.). Mało stosunkowo uwagi poświęca Blok republikański swym najbliższym sąsiadom politycznym — radykałom (radicaux socialistes). Ale nie zapomina o nich. Oto afisz, który w szeregu obrazów wymownych i cyfr odpowiednich daje krótką historję radykalizmu w Europie (Histoire radicale). **RADYKALIZM WSZEDZIE PONOSI KŁĘSKI:** w Stanach Zjednoczonych (niefortanna kandydatura La-Follette'a), w Danji, Belgji, w Anglii (Lloyd George). We Francji radykałowie mieli w r. 1914-tym 272 mandatów poselskich, w r. 1931 — tylko 111.

Inny afisz przedstawia dzieje franka francuskiego za czasów rządu t. zw. kartelu lewicy, Herriot (przywódca radykałów) całąjąc się z L. Blumem (przywódcą socjalistów). Frank, jako myślnie koło ze srebra, między kartel lewicy, Herriot woła: „Pomocy!” — frank jest uratowany przez Blok republikańsko-narodowy i przez Poincarę (lipiec 1926 roku).

Walka z komunistami i socjalistami

Główny jednak nacisk w arsenale w afiszowym Bloku skierowany jest przeciwko komunistom i socjalistom. Oto afisz, na którym widnieje postać robotnika francuskiego. Na twarzy roboczarza maluje się zachwyt, z którym zwraca się on ku czerwonym emblematom Rosji sowieckiej (młot i sierp), ukazującym się na tle tarczy słonecznej. Za nim czai się jakaś podejrzana postać z morderczym sztyletem w ręku. Podpis: „Poza dzielnym pracownikiem, oszukany przez komunistów, ukrywają się ci, którzy oczekują Wielkiego Wieczoru (Le „Grand Soir”), by rabować, podpaść, zabijać”.

Roboty przymusowe, jakie istnieją w Rosji, dają również tematy do propagandy antykomunistycznej. Oto dozorca egipski batem popędza robotników, budujących piramidy. Poniżej — czerwono-gwardziści rosyjscy w typowych hełmach skórzanych, ostrozakończonych, batami popędzają robotników, dźwigających kloce drzewa. Na innym znowu afiszu widzimy robotników rosyjskich, pędzonych do prac przymusowych przez zbrojnych czekistów.

Najwięcej bodaj afiszów przygotował Blok republikański przeciwko socjali-

stom. Oto — czerwona, brodata postać z fantastycznymi oczyma z czerwonym socjalistycznym sztandarem w ręku. Za nią widnieje postać w łachmanach. Podpis: „Dwaj towarzysze — socjalizm i bankructwo”. Inny olbrzymi afisz ozdobiony 9-ciomą rysunkami zatytułowany jest: „Historja socjalizmu”. Zaczyna się od Australji: 10 lat rządów socjalistycznych i w rezultacie — bankructwo zupełne. Austria, po dwóch latach rządów socjalistycznych jest żebraczką, której spada z głowy korona niepodległości. W Hiszpanji walają się po ulicach trupy; Niemcy uginają się pod olbrzymim worem wydatków na cele militarne i bezsensowne świadczenia społeczne. „Socjaliści — głosi afisz — prowadzą Reich do bankructwa”. Rysunek, dotyczący Anglii, jest bardzo wymowny: w r. 1929 Anglia miała 1 milion bezrobotnych, w r. 1931, po dwóch latach rządów socjalistycznych — 3 miliony. We Francji — przywódcy socjalistów Renaudel i Blum ofiarowują robotnikom — księżyc na niebie. „Wyborcy — głosi afisz — pamiętajcie, że w r. 1926-tym Poincaré uratował franka!” „Jednakowe przyczyny — jednakowe skutki” — głosi inny afisz, wskazując na spadek franka we Francji w r. 1926, za rządów kartelu lewicy i na ruinę Anglii po dwóch latach rządów socjalistycznych.

Afisz zwraca się również do drobnych kupców z przestroją: „Socjaliści skazują was na zagładę! Kupcy! Jesteście uprzedzeni, jaki los was czeka, jeśli socjaliści dojdą do władzy”.

Imię Polski w akcji wyborczej

Oddzielną grupę stanowią afisze, wymierzone przeciwko radykałom, socjalistom, komunistom i wszelkiego rodzaju pacyfistom, wskazujące na niebezpieczeństwo ze strony Niemiec. Oto cmentarz wojenny, szeregi krzyżów żołnierskich, wśród których wynurzają się duchy poległych żołnierzy francuskich. Zwracają się oni ku socjalistom: „Socjaliści! Przed wojną zawsze odmawialiście kredytów na obronę narodową. To wasza wina, że jesteśmy tutaj!” (na cmentarzu). Inny afisz wyobraża Niemca w mundurze żołnierskim ze sztandarem hitlerowskim (Hakenkreuz). Napis: „14 milionów Niemców głosowało za odwetem”. Na boku widnieje karykatura znanego przywódcy socjalistów L. Bluma, który mówi: „NIE WZRUSZA MNIE TO ANI NIEPOKOI”. U dołu jeszcze jeden napis: „Socjaliści nie wierzą w niebezpieczeństwo niemieckie. Nie wierzyli w nie i w r. 1914-tym”.

Na olbrzymim afiszu, który nosi tytuł: „Niemcy się nie rozbrają!” — po raz pierwszy chyba w dziejach wyborów francuskich **IMIE POLSKI** znalazło się obok

Do wszystkich matek, dbałych o zdrowie swych dzieci.

Matki!... Wiecie chyba, że ciałko małego dziecięcia jest zbyt wrażliwym, aby je pielęgnować pierwszym lepszym, źle spreparowanym i nieaseptycznym pudrem, który niejednokrotnie powoduje dolegliwości i choroby skóry u dzieci. Wybór przeto właściwego pudru powinien być dla Was, Matki, kwestją zasadniczą. Pamiętajcie, że najlepiej pielęgnać ciałko dziecięcia sterylizowany puder dla dzieci „Borsal”, usuwający bez śladu zaczerwienienia i wyprzałose skóry, wytwarzany przez fabrykę chem. R. Barcikowski Sp. Akc. w Poznaniu. Do nabycia w każdej aptece i drogerji.

imienia Francji. Na afiszu reprodukowane są powiększone zdjęcia fotograficzne ze zjazdu Stahlhelmowców w Koblenckji i we Wrocławiu. Napisy wskazują, że parada w Koblenckji wymierzona była **PRZECIWKO FRANCJI**, zjazd „helmów stalowych” we Wrocławiu — **PRZECIWKO POLSCE**. Afisz podkreśla, że republikanie narodowi, w przeciwieństwie do socjalistów, którzy żądają rozbrojenia, zalecają ostrożność (prudence) i obronność granic. Afisz zapytuje: „Czy Niemcy chcą pokoju?” Odpowiedź wskazuje na wyniki wyborów w Niemczech, na żądanie rewizji granic, usiłowania an-schlussowe, na budowę pancerników, odmowę płacenia reparacji i t. p.

Jak widzimy, Blok republikański wstępuje do walki wyborczej w pełnym rynsztunku argumentów, których dostarczyło mu samo życie.

Równe prawa i równe obowiązki

Polityka mniejszościowa bez zmian

Dobrze się stało, że korzystając z obrad nad budżetem ministerstwa spraw wewnętrznych w komisji budżetowej, minister Pieraeki imieniem rządu dał w formie deklaracji ogólny zarzys programowy działalności rządu w stosunku do mniejszości narodowych, a specjalnie ukraińskiej ludności.

Niema w tych wytycznych właściwie niczego, co by stanowiło mogło podstawę do przypuszczeń, jakoby rząd zbacał z dotychczasowej drogi lub ustanawiał normy jakiegoś „nowego” kursu. Cechą naczelną i dominującą w deklaracji rządu jest unikanie niedomówień. „Jako zwolennik wyraźnych sytuacji — mówi

minister — uważam, że w sprawach, w których zainteresowane są dwie lub więcej stron, punktem wyjścia winno być jasne sprecyzowanie zasad kierowniczych”.

Jakie są więc te „zasady kierownicze” obecnego rządu, mające stworzyć „wyraźną sytuację” zarówno w społeczeństwie polskim jak i ukraińskim, a także regulować wzajemne współzycie?

Jako najważniejszą wymienia rząd „zasadę równych praw i obowiązków”. Nazywa ją „podstawą systemu obywatelskiego myślenia i odczuwania”. Wychodząc z tej zasady naczelną rząd opowiada się z całą stanowczością

PRZECIWKI WSZELKIM ZAKUSOM SEPARATYSTYCZNYM. „Ujawniona — mówi minister Pieraeki — przez niektóre grupy mniejszościowe tendencja do wyciągania z faktu ich odrębności etnicznej wniosku o prawach do przywilejów jest równie fałszywa, jak skłonność niektórych członków społeczeństwa do wyciągania z faktu owej odrębności sugestji w kierunku dzielenia obywateli państwa na dwie klasy”. I zapowiada rząd, że nie **POPURZE ZAKUSOM SEPARATYSTOW UKRAIŃSKICH** ani tendencji dzielenia obywateli państwa na pierwszą i drugą klasę, bo — jak to deklaracja rządu uzasadnia — „racja stanu państwa nowoczesnego nie może tolerować podobnych teorii, a tem więcej nie może ich realizować”.

Jakie wnioski wysuwa rząd z tych naczelných wskazań? Na jakich fundamentach oparta być ma polityka współzycia mniejszości w Polsce?

Minister Pieraeki precyzuje, że wytyczną główną musi być „dbałość o bezpieczeństwo obywateli z pozostawieniem im prawa działania, pod warunkiem, iż działanie to nie wyrządza szkody innym obywatelom”.

Czyż jest to zmiana platformy? Czyż stanowczość, z jaką rząd poskramał wszelkie ekscesy i sabotaż antypaństwowych czynników w Małopolsce Wschodniej, nie były następstwem tej właśnie maksymy, którą zdefiniował na komisji budżet, minister Pieraeki? Po wtóre: „Wolno każdemu obywatelowi swobodnie myśleć, sądzić i działać, pod warunkiem, iż będzie uczył i bronił swych poglądów rozumem, nie uciekając się do gwałtu, siły i podstępów”. Po trzecie: organizacje społeczne, gospodarcze, spółdzielcze i t. d. mniejszości narodowych zaznają poparcia ze strony państwa, ale... „państwo, udzielając organizacjom pomocy pieniężnej, **MUSI MIEĆ MOŻNOŚĆ KONTROLI NAD WŁAŚCIWYM ZUŻYTKOWANIEM POZYCZONYCH SUM**”.

I ten też postulat ma charakter stwierdzenia żądań, których oddawna domagał się rząd od obywateli ukraińskich. Nie dopuszczalne jest bowiem zgoda, aby — jak to się często zdarzało — fundusze państwowe płynęły pod pozorem akcji spółdzielczej **NA CELE... WYWROTOWE**.

Tak samo ma się rzecz całą w dziedzinie kultury fizycznej, zalegalizują tu władze takie organizacje sportowe, które będą zdala od celów politycznych. W dziedzinie spraw samorządowych właśnie opracowywana ustawa stwarza nowe podwaliny współpracy, przyczem rząd wychodzi z zasady, że „wszelka nierówność wyklucza porozumienie, a tam, gdzie niema porozumienia, zwyciężyć musi siła”.

Oto te naczelné wskazanie programowe, jakimi rządy pomagają się kierują, a które ustami ministra Pieraেকে zostały przypomniane zarówno społeczeństwu polskiemu jak i ukraińskiemu.

Delegacja polska na konferencję rozbrojeniową

z ministrem Zaleskim na czele

Skład delegacji polskiej na powszechną konferencję rozbrojeniową, rozpoczynającą się dnia 2-go lutego r. b. w Genewie został ustalony, jak następuje:

delegacji: — pp. August Zaleski — minister spraw zagranicznych; gen. bryg. Stanisław Burhardt-Bukacki — członek wyższej rady wojennej; Franciszek Sokal — delegat przy Lidze Narodów;

zastępcy: — pp. Mirosław Arciszewski — poseł polski w Rydze, Jan Modzelewski — poseł polski w Bernie, Marjan Szumlakowski — dyrektor gabinetu ministra spraw zagran., Józef Lipski — naczelnik wydziału zachodniego min. spraw zagran., Edward Raczynski — naczelnik wydziału ustrojów międzynarodowych min. spraw zagran., Tadeusz Gwiazdowski —

rada w delegacji polskiej w Genewie, Tytus Komarnicki — rada ministerjalny min. spraw zagran. dotychczasowy szef biura prac przygotowawczych do konferencji rozbrojeniowej, senator Jerzy Potocki; Anna Szlagowska — wiceprzewodnicząca klubu polskich kobiet postępowych.

Sekretarzem generalnym delegacji będzie rada Tytus Komarnicki. Zastępcą sekretarza generalnego p. Stanisław Dygat — rada ministerjalny min. spraw zagran.

Ponadto, jak się dowiadujemy, do Genewy udaje się szereg ekspertów, m. in. płk. lotnictwa Janusz de Baurain — dowódca 1-ej grupy lotniczej; komandor Eugeniusz Solski — szef sztabu marynarki; płk. Józef Engleht; mjr. Tadeusz Zakrzewski i inni.

Polska na posterunku obrony narodowej

„Times” o rządach Marszałka Piłsudskiego

W londyńskim „Times” ukazał się przed paru dniami niezwykle znamieny artykuł, poświęcony omówieniu stosunków w Polsce. W artykule tym p. t. „Pod regimem Piłsudskiego” autor podkreśla, że w ciągu 6-ciu lat rządów, ustanowionych przez Marszałka Piłsudskiego, opanował on całkowicie administrację i doprowadził kontrolę armji do perfekcji, oraz pozbawił partje opozycyjne wszelkiego wpływu. Posiadając większość w obu Izbach, rząd może się opierać na obecn. parlamencie aż do jesieni 1935 r. Korespondent wyraża pogląd, że obecny regim nie posiada już obecnie w Polsce tej popularności, jaką cieszył się w pierwszych latach. Popularność

rządu zmniejsza się, gdyż 6-lecie jego panowania zbiega się z kryzysem gospodarczym. Jednakże dzisiaj obarcza się rząd mniejszą odpowiedzialnością za ten kryzys, niż przed rokiem, gdyż opinja publiczna przekonała się, że przesilenie ekonomiczne dotknęło cały świat i że żaden inny rząd w Polsce nie mógłby go usunąć. Regim Piłsudskiego ma tę przewagę nad opozycją, że jest **OGÓLNONARODOWY**, podczas gdy opozycja poznańsko - pomorska posiada tylko charakter regionalny. Opinja publiczna w Polsce nie posiada sympatji dla **zdykredytowanego systemu partyjnego, który niewątpliwie był daleko gorszy od systemu obecnego i nie ma pewności, czy**

jakikolwiek inny system działałby lepiej. Polacy nie mogą być obojętni na bezpieczeństwo narodowe, które przy ocenie regim-u Piłsudskiego musi być brane pod uwagę. Regim umiejętnie zorganizował na ród dla celów obrony narodowej. Dzisiaj regim jest tak umocniony, że nawet w razie wycofania się marsz. Piłsudskiego może istnieć nadal. W regimie pozbawionym Piłsudskiego mogą coprawda powstawać różnice poglądów, ale dyscyplina utrzyma jego wewnętrzną spójność. Dla młodej generacji zwolenników regim-u Marszałek stał się już symbolem, który zdoła zachować swą siłę nawet wówczas, gdy Marszałek osobiście przestanie sprawować władzę.

Czerwone arsenały dynamitu

Z za kulis zbrojnych spisków w Westfalji i Wiedniu

W Hagen w Westfalji policja dokonała sensacyjnego odkrycia olbrzymiego składu broni i materiałów wybuchowych. Jest to największy z dotychczas odkrytych tajnych składów amunicji. Hitlerowski „Angriff” donosi, że chodzi tu o komunistyczne materiały bojowe. Odkryto m. in. 770 kapsli wybuchowych, 119 funtów dynamitu, skrzynie pełne amunicji, niezliczoną ilość karabinów, rewolwerów i t. d. W związku z tem aresztowano trzech komunistów.

Organ hitlerowców korzysta ze sposobności, by napiętnować niezdarność rządu niemieckiego w walce z „szalejącą Moskwą”, dając do zrozumienia, jakie rajskie stosunki zapanaowałyby w Niemczech, gdyby ster rządów ujęli w swe ręce „oni”... ci hitlerowcy, którzy obiecują, że „GŁOWY SIĘ POTOCZA”, gdy obejmą władzę!

KULE „DUM-DUM”.

Warto też przeprowadzić porównanie między tem sensacyjnym odkryciem w Westfalji, a jednocześnie niemal, a prawie identycznym odkryciem na Ottakringu w Wiedniu, dzięki czemu cały czerwony arsenał bojowy wpadł w ręce policji austriackiej.

W arsenałach tym znajdowały się nie tylko materiały do wojny gazowej i kule „Dum-Dum”, lecz jeszcze specjalna amunicja przeciw tankom i samochodom pancernym oraz jakiejś tajemniczej chemicznej ingrediencji. Znalaziono bowiem w tajnym składzie na Ottakringu około 200 SEKLANECZEK, NAPEŁNIONYCH SZARO-BŁĘKITNYM OLEISTYM PŁYNEM, preparowanym prawdopodobnie jako materiał eksplodujący. „Neues Wiener Journal” stwierdza, że wedle wszelkiego prawdopodobieństwa czerwoni chemicy pracują gorliwie i wyłącznie nad wynalezieniem morderczych środków do walki.

MANIFESTY W ODPOWIEDZI NA KONFISKATĘ BRONI.

Odkrycie tajnego składu broni w piwnicach domu robotniczego w dzielnicy wiedeńskiej Ottakring wywołało namiętne dyskusje polemiczne między prasą socjalistyczną a mieszczańską. „Arbeiter Zeitung” ogłasza oświadczenie posła socjalistycznego Deutscha, według którego socjaldemokraci są uzbrojeni, ponieważ wiedzą, że po 13-tym września 1931 roku

nie mogą na nikim polegać prócz na samych sobie. Odpowiedzią na konfiskatę broni powinna być dalsza rozbudowa Schutzbandu. Za każdy skonfiskowany przez władze przedmiot powinno się dostarczyć 10 innych.

Dzienniki wiedeńskie donoszą, że substancje chemiczne skonfiskowane w domu robotniczym służyły do celów wybuchowych. Eksplozja ich wysadziłaby w powietrze nie tylko dom robotniczy, lecz cały kompleks sąsiednich budynków. Władze poszukują granatów ręcznych sporządzonych przez firmę Zipfel. Firma ta dostarczyła 10 tysięcy granatów ręcznych

naładowanych ekrazytem, skonfiskowano zaś tylko 2 tysiące. Pozostałe 8 tysięcy granatów nie zostały dotychczas odnalezione.

Te świeżo odkryte u najbliższych naszych sąsiadów arsenały rewolucyjna winny być dla nas groźnym memento, ostudzającym porwy entuzjazmu panów Rymarów, bijących demonstracyjnie brawa ku czerwonemu wojownikowi Liebermanna i Dubois — przedstawicieli rewolucyjnego regime'u.

Może lepiej byłoby zwrócić bacniejszą uwagę na niebezpieczeństwo czerwonych arsenałów i w Polsce?

Depesza Ojca św. do ks. biskupa Bandurskiego

Z okazji 25-lecia sakry biskupiej J. E. Ks. Biskupa Władysława Bandurskiego Ojciec Św. raczył przesłać jubilatowi za pośrednictwem JE. Ks. Nuncjusza Apostolskiego list ojcowski z powinszowaniem i błogosławieństwem:

„Jego Ekscelencja ks. Władysław Bandurski, Biskup tytularny Cydonu w Wilnie. W chwili, gdy Ks. Biskup kończy dwudziestą piątą rocznicę sakry biskupiej, Ojciec Św. z serca ojcowskiego składa Mu

swe powinszowania i, wspominając na Jego zasługę dla Kościoła, życzy Mu wszelkiej pomyślności i dobra, oraz błogosławi Go w Panu razem z tymi wszystkimi, którzy uczestniczyć będą w Jego mszy św. jubileuszowej. (—) Kardynał Pacelli”

JE. Ks. Nuncjusz Apostolski Arcybiskup Fr. Marmaggi, wysłał również na ręce Biskupa-Jubilata list z życzeniami braterskimi.

Życzenia arcybiskupa Pomorza dla Marsz. Piłsudskiego

Sekretariat osobisty p. Marszałka Piłsudskiego podaje że z okazji świąt Bożego Narodzenia otrzymał p. Marszałek następujące powinszowanie od ks. biskupa chełmińskiego.

Panie Marszałku! Z okazji świąt, które ponad światem roznieciły niegdyś, jakby łunę lepszej przyszłości, zasylam Panu

Marszałkowi najlepsze życzenia. Niech Jego szlachetne wysiłki, aby Polsce zapewnić przyszłość jaknajpromienniejszą, z roku na rok wienczą się coraz wspaniałej. Łączę wyrazy najgłębszej czci i poważania.

(—) Stanisław W. Okoniewski, biskup chełmiński.

Dokument przeszłości Na marginesie procesu Centrolewu

Dn. 15 maja 1926 r. centralny komitet wykonawczy Polskiej Partji Socjalistycznej opublikował uchwałę, odbitą w drukarni „Robotnika”, którą poniżej podajemy bez komentarzy:

Centralny Komitet Wykonawczy P. P. S., zebrany na posiedzeniu w dn. 15 maja uchwala, co następuje:

P. P. S. w dzisiejszej sytuacji wysuwa następujące żądania:

- 1) Natychmiastowe rozwiązanie Sejmu i Senatu.
- 2) Prezydentem Rzeczypospolitej powinien zostać Marszałek Józef Piłsudski.
- 3) Powinien być utworzony Rząd Robotniczo-Włościański, bez udziału partji popierających krwawą i sprzedajną Rząd Witos.
- 4) Musi nastąpić zasadnicza zmiana po-

lityki byłych rządów wobec mniejszości narodowych.

5) Złodziejce grosza publicznego, piastujący urzędy państwowe, a zwłaszcza byli ministrowie: Kucharski, Witos, Kiernik, Osiecki, Żdziechowski, Korfanty, Moszczeński winni być doraźnie ukarani.

C. K. W. P. P. S., oddając hold ofiarom klasy robotniczej i wojska, bohatersko walecznym przeciwko rządowi hańby narodowej, i wyrażając serdeczne uznanie dla podstawy całej klasy robotniczej Polski w dniach walki, wzywa robotników do organizowania swoich sił i do baczności na każde wezwanie Partji, dopóki walka z reakcją nie będzie zwycięsko zakończona.

Niech żyje walka z reakcją!
Niech żyje socjalizm!
Niech żyje P. P. S.!

Polska i Rumunia

Rumuński minister spraw zagr. Ghika złożył przedstawicielom prasy rumuńskiej oświadczenie co doaktualnych zagadnień międzynarodowych. W oświadczeniu tem m. in. Ghika podkreślił m. in., że w zakresie rozbrojenia Rumunia jest całkiem zgodna z Polską. Oba państwa postępują wspólnie w ramach naszego sojuszu.

Doniesie obrady

W Warszawie zakończyły się narady przedstawicieli rolnictwa oraz przemysłu w sprawie kartelizacji wytwórczości przetworów ziemniaczanych. Obrady, w których wzięli udział przedstawiciele rolnictwa i przemysłu przetworów ziemniaczanych zarówno Wielkopolski jak i województw centralnych, doprowadziły do uzgodnienia poglądów na konieczność porozumienia w tym przemyśle. W wyniku narad wybrano komisję, która opracowała główne wytyczne podstaw przyszłej kartelizacji. Ma ona objąć całość wytwórczości i przetwórstwa ziemniaczanego. Projekt kartelu w dniach najbliższych komisja przedstawi p. ministrowi rolnictwa.

Z podatkowej komisji rolniczej

W Ministerstwie Skarbu odbyło się pierwsze posiedzenie komisji podatkowej rolniczej, utworzonej w związku z powołaniem do życia centralnej komisji dla spraw finansowo-rolniczych.

Skład tej komisji jest następujący: przewodniczący wiceminister skarbu prof. Władysław Zawadzki oraz członkowie: minister Ignacy Matuszewski, senator Jan Stocki, poseł Wacław Karwacki, poseł Jan Hołyński, dyrektor departamentu w Ministerstwie Skarbu Wacław Koszko i wicedyrektor departamentu w Ministerstwie Skarbu Paweł Michalski.

Naczelnik wdz. sztuki w min. oświaty

Minister wyznań religijnych i oświecenia publicznego powołał dr. Władysława Zawistowskiego na stanowisko naczelnika wydziału sztuki w departamencie nauki i sztuki ministerstwa oświaty.

Dr. Władysław Zawistowski studiował polonistykę na wydziale filozoficznym Uniwersytetu Warszawskiego, gdzie doktoryzował się w 1920-ym roku. Drukował dwie większe rozprawy: „Teatr im. Bogusławskiego w Warszawie” i „Die wichtigsten Strömungen der modernen polnischen Regiekunst”. W latach 1928 do 1931 dr. Władysław Zawistowski piastował stanowisko kierownika literackiego teatrów Narodowego, Nowego i Letniego.

Ważna placówka

Polski Instytut Współpracy z Zagranicą przystąpił do akcji mającej na celu uzupełnienie bądź prostowanie wiadomości o Polsce w zagranicznych encyklopedjach, wszelkiego rodzaju rocznikach, atlasach statystycznych itp.

Instytut zwraca się do wszystkich osób, które zauważą niedokładności dotyczące Polski w tego rodzaju wydawnictwach, z prośbą, by informowały biuro instytutu (Warszawa, ul. Jasna) o dostrzeżonych przeoczeniach, błędach, bądź nieścisłościach, podając możliwie najdokładniej tytuł i miejsce, ewentualnie adres i datę ukazania się danego wydawnictwa.

Curiosa...

„Kurjer Warszawski” w małej notatce z kraju donosi, że na zebraniu Stronnictwa Narodowego w Kaliszu poseł St. Stroński „w słowach barwnych scharakteryzował cały okres naszej niepodległości za czas 13-letni”. Ta barwna charakterystyka straszczala się w takim ujęciu mówcy:

„Te siedem lat, to tworzenie granic Polski, to regulowanie waluty polskiej, to nadanie Konstytucji, a ostatnie sześć lat, to strata czasu”.

Koncepty historyczne p. posła są naprawdę rozbrajające...

Długi skarbu państwa zaciągnięte w Stanach Zjedn.

Zadłużenie skarbu państwa wobec Stanów Zjednoczonych Am. P. wynosi na 1 stycznia 1932 r. 1.680.000 funtów sterlingów i 302.941.500 dolarów. W porównaniu do końca roku poprzedniego zadłużenie skarbu państwa wobec Ameryki zmniejszyło się o 90 tys. funtów i o 5.643.078 dolarów. Z ogólnego zadłużenia przypada na 6 proc. pożyczkę dolarową 1920 r. — 19.574.500 dolarów, na 8 proc. pożyczkę amerykańską 1925 r. Dillon Read and Co. — 25.200.000 dol., na 7 proc. pożyczkę stabilizacyjną 1927 r. — 52.070.000 dol. Skonsolidowane zadłużenie skarbu wobec rządu Stanów Zjednoczonych Ameryki wynosi 1.680.000 funtów sterlingów i 206.057.000 dolarów.

Nominacje w rezerwie 3 tysiące nowych podporuczników

Dn. 16-go b. m. ukazał się Nr. 1-szy Dziennik Personalny M. S. Wojsk., zawierający zarządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej o mianowaniu około trzech tysięcy podchorążych rezerwy na podporuczników rezerwy.

Ponadto Dziennik Personalny zawiera zarządzenie ministra spraw wojskowych dotyczące przydziału nowomianowanych podporuczników do pułków i formacji, oraz zarządzenie ministra spraw wojskowych o przeniesieniu 21 oficerów w stan spoczynku.

Nowa skandaliczna afera w Niemczech Znany teoretyk prawa — fałszerzem pieniędzy

Niezwykły wypadek fałszowania pieniędzy wykryto w Berlinie. Otóż fałszerzem pieniędzy okazał się znany w Niemczech teoretyk prawa i autor podręcznika o prawie międzynarodowym, 42-letni dr. Kornel Salaban.

Dr. Salaban, który jako prawnik cieszył się pewną sławą w kręgach naukowych, już od roku 1929 wyrabiał przy pomocy swej żony fałszywe monety 2-markowe. Fałszywe, przez siebie wyrobione pieniądze puszczał on w obieg za pośrednictwem swej żony na targach tygodniowych w Berlinie. Policja stwierdziła, iż Salaban w ten sposób puścił w obieg przeszło 30.000 sztuk fałszyfków.

Na trop wyrafinowanego fałszerza, którego niktby nie podejrzewał w osobie uczzonego prawnika, wpadła policja w następujących okolicznościach.

Już od dłuższego czasu zaobserwowano, że nieznanymi osobnikami na targach tygodniowych w zachodniej części miasta puszcza-

ją w obieg fałszyfków 2-markowe. Stwierdzono w końcu, że fałszyfków te wydawała pewna pani, która przy różnych stóiskach kupowała pomarańcze, płacąc za nie 2-markówkami. Pani ta kilkakrotnie spotykała się z pewnym panem, który jej wręczał dalsze pieniądze. Oboje byli bardzo skromnie ubrani. Targ opuszczali oboje, każdy z osobna, aby się spotkać na jednej z dalszych ulic. Tutaj ku zdziwieniu urzędników kryminalnych oboje wsiedli do wytwornej limuzyny i znikali z ich oczu. Zdołano jednak zanotować numer samochodu i stwierdzono, że należy on do dr. Kornela Salabana, który w dzielnicy Lichterfelde zamieszkuje 2-piętrową willę.

Kiedy w następnym dniu targowym podejrzana parę znowu zaobserwowano przy zakupach na targu, aresztowano oboje. Przy dr. Salabanie znaleziono 59 fałszyfków.

W związku z aresztowaniem przeprowadzono natychmiast rewizję w willi dr. Salabana. Po długich poszukiwaniach zna-

leziono wreszcie warsztat fałszerza w piwnicy willi. Piwnica na pierwszy rzut oka nie wykazywała nic podejrzanego. W jednym miejscu znajdowała się tutaj szafa z książkami. Kiedy szafę odsunęto, odkryto ukryte drzwi, wiodące do dalszej piwnicy. Tutaj znaleziono warsztat fałszerza, ukryty pod starym łóżkiem, wraz z wszystkimi przyborami, służącymi do wyrabiania fałszyfków, od prasy aż do najdrobniejszych palników.

Dr. Salabana i jego małżonki niktby nie podejrzewał o to, żeby mogli trudnić się fałszerstwem pieniędzy. Oboje zdawali się być bardzo zamożnymi. W bezpośrednich kłopotach i trudnościach finansowych nie znajdowali się oni prawdopodobnie nigdy. Motywów tego dziwnego przestępstwa należy się dopatrywać prawdopodobnie w nie słychanem skąpstwie i rzadkiej chciwości uczonego prawnika i jego żony.

Sprawa wywołała w całym Niemczech wielkie poruszenie.

Ponad milion dzieci urodziło się w Polsce w 1931 roku

W naszej statystyce ludnościowej za rok ubiegły brak jeszcze ścisłych danych za końcowe miesiące 1931 roku. Prowizoryczne liczby jednak, przy których z pewnością poprawkami przyjęto, że pierwsze pół roku było równe drugiemu — dają już niezwykle ciekawy obraz.

Wstępem do badań przyrostu ludności, są cyfry zawartych małżeństw: otóż w 1931 roku zawarto w Polsce około 280.000 małżeństw, gdy jeszcze w poprzednim roku było ich zgórą 320.000. Jest to zjawisko obserwowane we wszystkich bez wyjątku państwach europejskich. Decydującą przyczyną był światowy kryzys gospodarczy.

Zmniejszenie się liczby małżeństw, spowodowane jest głównie przez wstrzemięźliwość małżeńską ludności miejskiej.

Równoległe ze spadkiem liczby małżeństw, zmalała liczba urodzeń. W Polsce dało się to może najmniej zaobserwować, gdyż w r. 1931 urodziło się **PONAD MILION DZIECI**, czyli niewiele mniej, niż w poprzednim roku, a więcej niż w r. 1929. Co do ilości bezwzględnej, większą liczbę urodzeń w r. 1931 mogą pochwalić się w Europie (bez Rosji) tylko Niemcy (około 1.090.000) i Włochy, (około 1.060.000). W krajach tych jednak jako liczniejszy pod względem ludności, więcej ludzi umiera rocznie, niż w Polsce. W ostatecznym wyniku, Polska dzięki rozrodczości powiększyła ilość swych obywateli o około 460.000, Włochy o 400.000, Niemcy o niespełna 300 tys., Czechosłowacja i Portugalia o 100.000.

Francja pierwsze półrocze zakończyła „deficytem”, wynoszącym 15.479 ludzi (dla drugiego półrocza danych narazie brak), gdy w tym samym czasie poprzedniego roku, wykazała przyrost 36.181 ludzi. Prawdopodobnie dla całego roku 1931 cyfra przyrostu naturalnego Francji będzie ważyła się około zera.

Nieco inaczej przedstawia się sprawa ta, przy obliczaniu ilości urodzeń, zgonów i przyrostu naturalnego na 1000 mieszkańców danego kraju. Prym pod względem **URODZEN TRZYMA POLSKA**, gdzie na 1000 mieszkańców urodziło się około 33 żywych dzieci, następnie idą: Portugalia — 32,1, Włochy i Węgry — 32,2, Czechosłowacja — 22,6, Holandia — 22,4, Francja 18, Norwegia — 17,6, Niemcy — 16,5, Anglia z Walją — 16,4.

Na tysiąc mieszkańców najwięcej ludzi

umarło na Węgrzech: 17,1. Dalej idą: Francja 16,2, Portugalia 15,9, Polska 15,6, Czechosłowacja 14,8, Włochy 13,2, Anglia z Walją 11,5, Niemcy 11,3, Norwegia 10,9. Gdy jednak w Polsce na 1000 ludzi rodzi się 33, a umiera 15,6, we Francji rodzi się 18, a umiera więcej niż w Polsce.

Odliczywszy zgonów od urodzeń otrzymamy przyrost naturalny na 1000 mieszkań-

ców. Wynosił on w przybliżeniu: w Polsce 17,4, Portugali 16,2, Holandji 12,9, Włochach 10, Czechosłowacji 7,8, Norwegii 6,7, Węgrzech 6,1, w Niemczech 5,2, w Anglii z Walją 4,9, we Francji 1,8.

Podobnie, jak w poprzednich latach, w r. 1931 Polska zdecydowanie **kroczy na czele państw europejskich** pod względem przyrostu ludności.

W czasie do 25 bm.

wszyscy listowi przyjmują przedpłatę naszego dziennika na mies. luty wzgl. luty i marzec.

600.000 drzew zniosła wichura na szwedzkiej wyspie Gotland

W czasie orkanu, jaki szalał na Bałtyku w połowie grudnia ub. r., odniosła poważne szkody wyspa Gotland na Bałtyku, znana w Polsce z wycieczek turystycznych, urządzanych w latach poprzednich przez „Żeglugę Polską” na statku „Gdynia”.

Poza szkodami, jakie wichura poczyniła w mieście Visby, stolicy wyspy, gdzie pozrywa-

ne zostały liczne dachy, powywracane kominy i t. p., najwięcej ucierpiał lasy Gotlandu. Według szacunku, ostatnio przeprowadzonego, wichura powywracała i potrzaskała około 600.000 drzew, co daje masę kubiczną około 200.000 metrów sześciu. W niektórych miejscach wiatr powyrwał razem z korzeniami 25-metrowe sosny.

5 rybaków szwedzkich zginęło na morzu

Jak donosi nasz korespondent ze Stockholmu — zaginął na morzu nowoczesny kuter rybacki z Västerwik (na północ od Kalmaru) razem z 5 rybakami, stanowiącymi jego załogę. Ponieważ dnia tego przy południowo-wschodnim wybrzeżu Szwecji szalała na morzu bur-

za, przeto rybaczy ci prawdopodobnie padli jej ofiarą. Władze szwedzkie wysłały na poszukiwanie zaginionego kutra hydroplan, które powróciło jednak, nie odnalazszy zaginionych.

Możesz się spokojnie zaziębić, stary przyjacielu: niezawodna Aspirina znowu ci pomoże. Jak zawsze.

Przeciwko bólom głowy, zębów i kończyn, przeciwko reumatyzmowi, grypie i wogóle wszelkim zaziębieniom zawsze najlepiej pomagają niezawodne tabletki Aspirin. Na każdej tabletkie i na każdym opakowaniu (po 20 lub 6 tabletek) znajduje się krzyżowy napis BAYER, który służy znakom ochronnym oryginalnej Aspiriny. Do nabycia we wszystkich aptekach.

Po samobójstwie męża — odebrała sobie życie

Wstrząsająca tragedia w Bydgoszczy

Niema nic smutniejszego nad bezsilne krwawienie się znekanej i zbolelej duszy ludzkiej w okowach przeznaczenia. Staje przed nią człek postronny bezradnie, kornie schylając czoła przed bezdnią gehenny rozpacz i cierpienia. Zamiera w nim nawet uczucie litości wobec tego ogromu makabrycznych przeciwności losu. Nijak pomóc, nijak znaleźć wyjścia. Życie jest

bezlitosne, samo układa dramaty, wobec których bledną tragedje Sofoklesa czy Szekspira.

Przed kilku dniami donieśliśmy o śmierci samobójczej jednego z najważniejszych bydgoskich przemysłowców 37 letniego właściciela fabryki ołowia i wytwórni opatunków dr. Jana Behringa.

Najboleśniej dotknęła ona żonę de-

sperata, dla której tragicznie Zmarły stanowił nie tylko ostoję, ale i wszelki sens życia. Oboje łączyła miłość wielka, dozągonna, pełna poświęceń, zwłaszcza ze strony Behringowej. Nie mogąc przeboleć tak naglej i niespodziewanej śmierci męża, dla którego poświęciła najważniejszą uczucia kobietę, bo miłość macierzyńską ku trójgu dzieci z pierwszego małżeństwa, — Behringowa targnęła się ubiegłej soboty na własne swe życie. Zazywając większą dawkę weronalu. Ciężko chorą przewieziono do lecznicy miejskiej gdzie wczorajszej niedzieli w godzinach przedpołudniowych nie odżywszy kawszy przytomności, wyzionęła ducha.

Zaiste przerażające są manowce, po których błąka się dusza ludzka.

Tragiczna śmierć Behringowej wywołała w mieście wstrząsające wrażenie. Jest ona tematem powszechnych rozmów, budząc wszędzie szczerzy żal i przejmujące współczucie tragedji dwojga młodych, w sile wieku w światy odeszłych istot.

Listonosz Nowaczyński popełnił samobójstwo

W związku z notatką, jakąśmy w ostatnim numerze o zagadkowej śmierci listonosza Piotra Nowaczyńskiego podali, którego znaleziono wiszącym w stodole przy ul. Glinki nr. 65 w Bydgoszczy dalsze śledztwo ustaliło, iż desperat popełnił samobójstwo.

Z myślą samobójczą nosił się Nowaczyński od dłuższego już czasu. W dniu krytycznym sąsiedzi widzieli li-

stonosza wkraczającego do stodoly ze sznurkiem w ręku, nie przywiązywali jednak do tego większego znaczenia. Charakterystycznym jest, iż na zwłokach znaleziono przewieszoną przez ramię torbę urzędową z dowodami do ręczonych już przekazów pocztowych.

Desperat pozostawił żonę i czworo dzieci. Powodów rozpaczliwego kroku dotychczas nie ustalono.

Polskie śledzie na „Chorzowie”

Polski statek Chorzów, który w dniu 15 b. m. opuścił port Rotterdamu, jako pierwszy ładunek w komunikacji regularnej Gdynia-Rotterdam zabrał większą partję śledzi, liczącą razem 5.250 beczek.

Śledzie te pochodzą z połowów polskiego towarzystwa p. n. „Morze Północne”, którego statki pod banderą polską i obsadzone niemal całkowicie przez załogi polskie, uprawiały połowy w ciągu ubiegłego roku na morzu Północnym.

W braku odpowiednich składów w Gdyni, śledzie czasowo były składowane w Holandji i obecnie, po wybudowaniu specjalnych składów w Gdyni, przewożone są większymi partjami do Polski.

Zapewnią one na dłuższy okres czasu w odwrotnej drodze ładunki dla nowoortwartej regularnej linii Gdynia-Rotterdam.

Ryby morskie dla bezrobotnych

Naczelny komitet do spraw bezrobocia zwrócił się do organizacji rybackich na wybrzeżu z propozycją zaopatrywania bezrobotnych w tanie ryby morskie.

W wyniku przeprowadzonych rozmów, w najbliższym czasie powstaje w Gdyni solarna szpilotów, skąd zasolone w beczkach szpiloty rozsyłane będą wagonami do większych miast w głąb kraju dla rozdzielenia między bezrobotnych.

Przewozy polsko-brytyjskiego towarzystwa okrętowego

W ciągu miesiąca obiegłego statki polsko-brytyjskiego Towarzystwa Okrętowego utrzymujące komunikację pomiędzy Gdynią i Gdańskiem a Londynem i Hull wywoziły z Polski 7.082 tony towarów, a w tym z Gdyni 4.700 ton i z Gdańska 2.376 ton. Na wywóz złożyły się następujące pozycje towarowe: bekony 3.316 ton, drzewo 1.395 ton, ryż 1.104 tony, mąka 376 ton, jaja 310 ton, parafina 113 ton, celuloza 107 ton, oraz wagonowe ładunki manufaktury, przędzy, cukru, drobiu białego, dykty, białchy cynkowej, nasion, węgla drzewnego, szpagatu i ziemniaków.

W imporcie statki przywoziły 838 ton drobnicy.

Bank hipoteczny w Paryżu zawiesił wypłaty

Paryski „Fonciers du Nord” o kapitale zakładowym 30 1/2 milionów franków zawiesił wypłaty, zgłaszając równocześnie do sądu prośbę o wdrożenie postępowania ugodowego.

„Matin” donosi równocześnie o wdrożeniu dochodzeń sądowych przeciwko spółce akcyjnej „Elektro-Kabel”, która od niedawna znajduje się w stanie likwidacji.

Dostawy kolejowe

W ministerstwie komunikacji odbyła się konferencja ministrów: skarbu, przemysłu i handlu, rolnictwa i komunikacji w sprawie właściwego zorganizowania dostaw dla kolei państwowych podkładów oraz szliperów.

Fabryka maszyn elektrycznych wznowiła działalność

W Cieszynie po długim okresie nieczynności uruchomiono fabrykę maszyn elektrycznych. Wznowienie działalności tej wielkiej placówki polskiego przemysłu elektrotechnicznego, nastąpiło w wyniku znacznego polepszenia koniunktury w tym dziale produkcji na skutek zakazania przywozu zagranicznych maszyn i aparatów elektrycznych.

Ustawa samorządowa

Tekst projektu ustawy samorządowej został już ostatecznie ustalony, wkrótce będzie przesłany do sejmu.

Chełmno

— „Komisja Międzyskolna”. W myśl rozporządzenia Kuratora O. S. Pom. zostaje na dzień 20 stycznia br. zwołane w gimnazjum męskim posiedzenie organizacyjne „komisji międzyskolnej”, której celem będzie regulowanie wszelkich spraw związanych z obchodami szkolnymi i innymi zagadnieniami ad ministracji szkolnej.

— Tymczasowy komitet „Tow. Przyjaciół Zw. Strzeleckiego” zwołuje na dzień 21 (czwartek) stycznia br. o godz. 4 popoł. do III szkoły powszechnej organizacyjne zebranie „Tow. Przyjaciół Związku Strzeleckiego”. Ciekawym jesteśmy jak ustosunkuje się do tego Towarzystwa część społeczeństwa widząca jedynie mętły w Związku Strzeleckim. Zdaje się że jest to doskonały sposób, wstąpiwszy do koła, wywierać swój wpływ i odpowiednio kształtować duszę członków Związku Strzeleckiego skierowywać ich na drogę umiłowania wszystkiego co nasze i przez pracę wspólnie dążyć do potęgi państwa. Miłość ojczyzny można także okazać przez pracę a nie wyłącznie przez pływanie na wszystko co nie nosi charakteru partyjnego.

KRONIKA

wtorek
19
stycznia

TORUN

Kalendarzyk rym.-kat.

Poniedziałek św. Piotra

Wtorek Mariusza

— Nocny dyżur aptek. Do środy dnia 20 bm. włącznie dyżuruje apteka Pod Orlem — Rynek Staromiejski.

Repertuar Teatru.

Poniedziałek, 18. 1. godz. 17 „Carewicz“.

Wtorek, 19. 1. godz. 20 „Panna młoda z dachu“.

Repertuar kin.

Palace, ul. Mickiewicza „Oblawa w Paryżu“
Lux — „Tulaczka księżnej Trubeckiej“
Światowid — „Naręczona z loterii“ z Jeanette Mc. Donald.

Mars, ul. Warszawska, „Król Paryża“.
Corso — „Oszust z Texasu“ i „Porucznik Armand“.

MARS

Kinoteatr dźwiękowy
ul. Warszawska

Najwspanialsze arcydzieło dźwiękowe w francuskiej wersji pod tytułem

Król Paryża

Dramat osnuty na tle powieści J. Ohnet'a

W roli tytułowej ulubieniec kobiet

Iwan Petrowicz

któremu dzielnie sekunduje niezapomniana „Sekretarka osobista“ MARY GLORY oraz nasza rodzaczka primadonna Opery Warszawskiej HELENA LIPOWSKA, która w filmie tym śpiewa polskie pieśni.

Nadto: NADPROGRAM

Początek seansów o godz. 17.15 19-tej i 21-tej w niedzielę od 15.15. Ceny miejsc od 1.70—0.30

Czysty dochód przeznaczony na dalszą budowę „DOMU ŻOŁNIERZA“

Przy drzwiach zamkniętych

Sensacyjna rozprawa przeciwko adwokatowi Rudolfowi Rudce z Grudziądza, oskarżonemu o szpiegostwo, toczy się w tutejszym Sądzie Okręgowym — o czym już donosiliśmy — przy drzwiach zamkniętych.

Wobec nawalu materiału rozprawa przeciągnie się prawdopodobnie o kilka dni. — W pierwszym, jak również w drugim i trzecim dniu rozprawy, tj. wczoraj w niedzielę, przesłuchano powołanych świadków, w liczbie przeszło 30. W dniu dzisiejszym w czwartym dniu rozprawy przemawiać będą prawdopodobnie w godzinach wieczornych oskarżyciele publiczni.

Ogłoszenie wyroku w tej sensacyjnej sprawie nastąpi w dniach najbliższych.

Z miasta

— Z żałobnej karty. W Toruniu zmarł w 64 roku życia śp. Jan Begdon — nestor kupiectwa branży spożywczej. Zmarły był ostatnio właścicielem sklepu t. zw. kolonialnego przy ul. Prostej. Za czasów zaborskich śp. Begdon nie uląkł się Niemców i odważnie stawiał im czoło i nie uległ bojkotowi.

Niech spoczywa w spokoju.

— Komitet Wykonawczy Tow. Popierania Teatru Miejskiego w Toruniu. W skład Komitetu Wykonawczego Tow. Popierania Teatru Miejskiego w Toruniu wybrani zostali na zebraniu, które odbyło się w ub. piątek w sali Starostwa Powiatowego, p. Starosta Grodzki Stanisławski, którego nazwisko, skutkiem nieodpatrzenia, zostało opuszczone w ogólnym składzie Komitetu.

— Specjalne przedstawienie dla młodzieży szkolnej. Dziś w poniedziałek o godz. 17-tej odbędzie się w Teatrze specjalne przedstawienie dla młodzieży szkół toruńskich. Dany będzie piękny dramat dworski w 3 aktach G. Zapolskiej p. t. „Carewicz“, odzwierciedlający po mistrzowsku głęboki dramat młodego Aloszy i pełnej czaru najczystszej poezji przedstawicielki rosyjskiego ludu — Soni. W rolach głównych pp. dyr. Benda, Pawłowska, Lenczewski, Cornobis, Dębowicz i inni.

— Z kroniki towarzyskiej. W ubiegłą sobotę odbył się ślub p. Zolji Maćkowskiej, córki p. inż. Maćkowskiego, dyrektora dróg wodnych z p. porucznikiem Buczwą z 4-go pułku lotn. — Związek małżeński pobłogosławił ks. prałat Sienkiewicz w kościele garnizonowym „Młodej parze „Szczęść Boże!“

— Podatek od psów. Do dnia 22 bm. wyłożony jest w Ratuszu (pokój 47) spis płatników podatku od psów na rok 1932 z oznaczeniem wysokości przypadającego podatku. Płatnikom przysługuje od dnia 22 bm. prawo wnoszenia ew. odwołań w terminie czterodniowym.

Zjazd Wojewódzkiej Rady Związku Straży Pożarnych

obradował w ubiegłą niedzielę w Toruniu

W ubiegłą niedzielę obradował w Toruniu w auli Urzędu Wojewódzkiego doroczny zjazd Wojewódzkiej Rady Związku Straży Pożarnych Woj. Pomorskiego. Zjazd zaszczylił swą obecnością wicewojewoda p. dr. Seydlitz.

Obrady zagnał, w zastępstwie nieobecnego z powodu choroby prezesa Zarządu p. starosty Łackiego, dyr. Pomorskiego Stowarzyszenia Ubezpieczeń p. Chwastek, witając p. wicewojewodę dr. Seydlitza, oraz przybyłych delegatów. W przemówieniu swoim p. dyr. Chwastek podniósł rolę Ochotniczej Straży Pożarnej, tego czynnika, który stoi na straży mienia tak jednostek jak i państwowego, przyczem podkreślił niezwykle ofiarną pracę członków ochotniczej straży.

Po przemówieniu p. dyr. Chwastka przystąpiono do wyboru prezydium. Przewodniczącym

zjazdu wybrano jednogłośnie p. wicewojewodę dr. Seydlitza, który obejmując przewodnictwo wygłosił krótkie przemówienie, życząc Zjazdowi jak najpomyślniejszych obrad.

WYBÓR PREZESA RADY.

Po załatwieniu formalności wstępnych i przyjęciu protokołu z ostatniego zebrania przedstawionego przez sekretarza p. Gawrońskiego, dokonano uzupełniających wyborów do Rady i Zarządu Związku. Prezesem Rady Związku wybrany został jednogłośnie p. starosta krajowy Wincenty Łacki, prezesem Zarządu p. starosta Kalkstein ze Starogardu.

W dalszym ciągu obrad wysłuchano sprawozdania p. insp. Kaszewskiego z działalności Zarządu za okres od 1 października 31 r. Działalność Zarządu w tym okresie ograniczała się jedynie do załatwienia szeregów spraw natury

zasadniczej w związku z przeprowadzoną reorganizacją.

Plan działalności Związku i ogólnie wytyczne na rok 1932 przedstawił p. insp. Roszczyk (szczegółowy plan działalności Związku na r. 1932 przynosi Nr. 5 „Strażaka“).

PRZYJĘCIE PRELIMINARZA NA ROK 1932

Zkolei p. starosta Kalkstein przedstawił preliminarz budżetowy na rok 1932 zamykający się po stronie rozchodów i dochodów 41.100 zł. Referent omawiając szczegółowo poszczególne pozycje budżetu wskazał na wątpliwość, do pewnego stopnia, pozycję po stronie dochodów (dział II) subwencji prywatnych towarzystw ubezpieczeniowych prefinansowaną w wysokości 10.000 zł. Pozycja ta jest o tyle wątpliwa, że Towarzystwa prywatne dotychczas jeszcze nie powzięły decyzji co do wysokości subwencji, mającej być przyznanej Związkowi na rok 1932. Należy tu zaznaczyć, że Towarzystwa prywatne, skupiające na Pomorzu około 75 proc. ubezpieczonych od ognia w stosunku do Pomorskiego Stowarzyszenia Ubezpieczeń zasilają Związek znacznie mniejszą subwencją niż Pomorskie Stowarzyszenie Ubezpieczeń. Po krótkiej dyskusji, preliminarz budżetowy przyjęto w brzmieniu przedłożonym przez referenta.

WYBÓR DELEGATÓW NA WSZECHSŁOWIAŃSKI ZJAZD.

W dalszym ciągu obrad przyjęto regulamin Związku, przedłożony przez p. Fabjana z Tezewa, a opracowany według wzoru, nadesłanego przez Główny Związek Straży Pożarnych R. P.

Jako delegatów na Walny Zjazd Związku Głównego, który odbędzie się pod koniec sierpnia r. b. w Warszawie, a który będzie miał charakter wszechsłowiański, wybrano pp. Chudzińskiego (Nowemiasto), burmistrza Blokusa z Brodnicy, burmistrza Kurzętkowskiego z Chelmży, inspektora Kaliszę z Chojnic, oraz pp. Gibasa (Radzyń), Fabjana (Tezew), Staraka (Wejherowo) i Ochotę (Kościerzyna).

ZAKOŃCZENIE.

Po omówieniu szeregu spraw natury wewnętrzno-organizacyjnej przewodniczący obrady solwował.

Zjazd zakończono okrzykiem na cześć Najjaśniejszej Rzeczypospolitej i Prezydenta Mościckiego.

Spoleczeństwo spieszy z pomocą bezrobotnym

Na rzecz Miejskiego Komitetu Pomocy Bezrobotnym w Toruniu wpłacili w dalszym ciągu od dnia 20 listopada 1931 r. w Komunalnej Kasie Oszczędności w Toruniu: Znośliński 10 zł, fa Kalamajski 18,76 zł, Zuba Stan. 10 zł, Schmidt Albert 100 zł, Szkoła Powszechna nr. 5 13,40 zł, Bank Zw. Spółek Zarobkowych 199,85 zł, Górski Władysław 8 zł, Jabłoński Michał 1,50 zł, Filip Jan 4,70 zł, fa Drewitz 10 zł, Pau Borkowski II 2 zł, Bożeński Jan 1,80 zł, Schneider Bronisława 2 zł, Dyrekcja Dróg Wodnych 50,48 zł, Adw. Warda 485 zł, Tow. Handl. Przemysł. 20 zł, adw. Doeffler 4,50 zł, Publiczna Szkoła Powszechna nr. 3 15 zł, Seminarjum żeńskie 108,73 zł, fa Maćkowiak 5,60 zł, Zaw. Szkoła Doksztalc. nr. 3 2,30 zł, Publiczna Szkoła Powszechna nr. 6 11,50 zł, Pincel Roman 5 zł, Pom. Stow. Rolniczo-Handl. 37,28 zł, Tor. Młyn Parowy 49,10 zł, Sąd Grodzki 79,60 zł, Helena Kalamajska 2 zł, Jarzemski Józef 6 zł, Ligmanowski E. 15,25 zł, Knerkowska 10 zł, Szumanowa Emilia 5 zł, Górski, Mleczarnia 35,50 zł, Drukarnia Toruńska 23,20 zł, adw. Nałazek 1,45 zł, Inspektor Pracy 38 zł, Wojewódzka Ko-

menda pol. państw. 69,70 zł, fa Kuntze i Kitzler 58,30 zł, Auerbach 1,50 zł, Szkoła Powsz. nr. 10 — 12,50 zł, Straż Pożarna 93,30 zł, Centralna Kasa Rzemieślnicza 5,88 zł, Jaugsch St. 14,13 zł, Ebert Ksawery 4 zł, Gehrmann 1,57, Związek Klas Zawodow. 5,68 zł, Zieliński Jan 10 zł, Znizer J. 10 zł, Mazurkiewicz 20 zł, fa Gustaw Weese 39,40 zł, Sąd Okręgowy 41,20 zł, Lubomska 22,50 zł, Stutterheim 1,20, fa Henczel 15 zł, dr. Steinborn 10 zł, Koplinski 11,65 zł, Janiszewski 5 zł, dr. Wyrzykowski 10 zł, Baranowska 5 zł, fa Polmin 40,28 zł, Adolf Krause 8,35 zł, Polskie Przysp. Wojsk. 40 zł.

Wszystkim ofiarodawcom składa Komitet serdeczne podziękowanie.

Równocześnie prosi Komitet wszystkich — którym przesłano listy ofiar na rzecz akcji pomocy bezrobotnym, o możliwie szybki zwrot duplikatów list i wpłacenie zadeklarowanych kwot do Komunalnej Kasy Oszczędności (konto „Miejski Komitet Pomocy Bezrobotnym“). Przewodniczący Sekcji Dochodowej Stanisławski — Starosta grodzki.

Z życia hodowców gołębi pocztowych

Z dorocznego walnego zebrania Tow. Hod. Gołębi Pocztowych „Dobry Lot“

Doroczne walne zebranie hodowców gołębi pocztowych odbyło się w piątek dnia 8 bm. Jako goście obecni byli prezes Okr. Związku Tow. Hod. Goł. Pocz. na O. K. VIII p. kpt. Kosydarski i delegat bratniego Tow. p. Tomasz Jaworski.

Zebranie zagnał prezes Tow. p. Andruskiewicz, witając gości i członków. Po odczytaniu przez sekr. p. Szytniewskiego protokołów z ostatniego walnego i nadzwyczajnego zebrania, powołano prezydium zebrania, do którego weszli: p. kpt. Kosydarski jako przewodniczący oraz p. Szytniewski jako sekretarz.

Po krótkim przemówieniu marszałka przystąpiono do wydania nagród za luty konkursowe gołębi młodych i starych w roku 1931. Nagrody otrzymały za luty gołębi starych następujące p.p.: I. Jeziorski Franciszek — serwis do kawy, II Ohi Jan — serwis do herbaty, III Kociemski Marceł — serwis na umywalnię, IV Markiewicz Bronisław — 12 talerzyków do ciasta, V Szwankowski Jakób — komplet misek, VI Szwankowski Jakób — dyplom, VII Ciesiński Józef — dyplom, VIII Lipertowicz i IX Rutkowski Bernard — dyplom.

Nagrody za luty gołębi młodych otrzymali p.p.: 1) Willmann Alojzy — zegar kieszonkowy, 2) Lipertowicz Waclaw — figurę, 3) Olszewski Franciszek — wazon, 4) Kowalski Jan — dyplom, 5) Melkowski Stanisław — dyplom.

Kolejno zdawali sprawozdania z działalności Zarządu za rok ub.: prezes p. Andruskiewicz, sekr. p. Szytniewski i skarbnik p. Kowalski. Ze sprawozdań wynika, że towarzystwo w roku sprawozdawczym wykazało dużo żywotności na polu hodowli i ćwiczeń gołębi pocztowych. — Urządzono luty konkursowe gołębi pocztowych. Błonie — Toruń klm. 164, Klementowice — Toruń klm. 308 i lot gołębi młodych Zychlin — Toruń klm 112.

Skarbnik Kowalski przedstawił ogólne dochody Tow. w roku sprawozdawczym. Dochód wyniósł 987,97 zł. — rozchód 947,57 zł. — Po udzieleniu przez walne zgromadzenie ustępującemu zarządowi absolutorjum, przystąpiono do wyboru nowego Zarządu.

W skład nowego Zarządu weszli p.p.: Konrad Andruskiewicz — jako prezes (po raz

trzeci), wiceprezes — p. Czesław Górski, sekretarz — p. Szytniewski, zast. skarbn. — p. Jaworski, skarbnik — p. Błaszczewski Wiktor, lawniczy p.p. Markiewicz i Bandurski.

Do komisji rewizyjnej weszli p.p. Jaśkiewicz i Ohi, do sądu koleżeńckiego — p.p. Grzmociński, Kowalski i Ohi.

Uchwalenie preliminarza budżetowego odróżcono do następnego nadzwyczajnego zebrania. W wolnych głosach załatwiono jeszcze kilka drobniejszych spraw.

Po przeszło trzygodzinnych obradach przewodniczący zebrania p. kpt. Kosydarski zebranie solwował hasłem „Dobry Lot“.

Mimo obfitego porządku obrad sprawy załatwiono szybko, a to dzięki sprężystemu przewodnictwu p. kpt. Kosydarskiego, któremu też nowoobрани prezes p. Andruskiewicz po skończonych obradach złożył w imieniu Tow. serdeczne podziękowanie.

Gabinet roentgenologiczny Dr. Smoleńskiego w Toruniu

przeniesiony z ul. Warszawskiej 10/12 na Plac Św. Katarzyny 1/5 I. p. Tel. 884. 325

STRUMYKOWA 3
LUX
Kino dźwiękowe

Jubileuszowe arcydzieło wytwórni amerykańskiej FOX genialnego RAOÜLA WALSHA

Potężny 100% epos dźwiękowy. Według głośniejszej powieści.

DROGA OLBRZYMÓW

6000 czerwonoskórnych Indian zaangażowano do tego arcywspaniałego filmu. Tyśiące zwierząt. Przebogata treść.

DO TEGO NADPROGRAM.

Ceny: łoża 1.80, I. m. 1.30, II. 80 gr. szereg. 50 gr. Początek o godz. 5. 7 i 9-tej. W święta o 5. 5. 7 i 9.

ESPLANADA

Od 16 bm. kompletna zmiana atrakcyjnego programu. **Maszalska** triumfuje w rumbie! W każdy czwartek od godz. 17-tej i **ve o cloc** towarzyszy z występami wszystkich artystów.

Wieczory teatralne

„Panna młoda z dachu“

Komedja w 3 aktach George'a Middletona i Stuart'a Olivera.

Za wzorem teatrów szymonowskich wystawiła Dyrekcja teatru sztuki amerykańskiej, która zdobyła dosyć rozgłosu.

Sztuka detektywistyczna, sensacyjna, ma wszelkie zalety i wady tego rodzaju utworów. Kto lubi dużo tajemniczości, niespodzianek, naciąganych aż do rzeczy wistego zainteresowania sytuacją, niech idzie do teatru, a nie pożałuje, spędzi wieczór bez znużenia, a usmiać się może choćby z naiwności ludzkiej. Naiwność tej komedji jest może najmlodszy jej walorem, chociaż i humor nieraz wprowadzić dość prostolinijny, jest efektowny i pociąga widza. Treści opowiadać nie będzie, pozna ją każdy kto spędzi wieczór w teatrze, a nie chce uchylać rąbka tajemnicy.

Wystawa i reżyserja sfaranne świadczą o do brym guście p. Racinińskiego i pracy p. Wasilewskiego. Tempo nieco zbyt spokojne w akcie I-ym a zwłaszcza w akcie drugim, nabrało pełni życia w akcie trzecim; akt ten zbudowany i przez autorów najlepiej i najżywiej.

Grano zupełnie dobrze. Bardzo dobrze przedstawiała się zwłaszcza para starsza p. Chanicka i Wasilewski, który usposobiony na wesoło, dodawał humoru w miejscach, gdzie go brakło autorom.

Para mładsza na wysokości zadania; p. Hańcza ładnie przeprowadził moment budzenia się uczu. Pawłowska najlepsza w momentach lirycznych i wybuchowych, słabsza w lirycznych.

P. Lenczewski poprawny, pełen wytworności służący, by potem przejść umiejętnie w szorstkość wlamyacza.

Dopełnił zespołu p. Jaron, Stańczyk, Kostrzyński.

Zmiany wśród duchowieństwa pomorskiego

J. E. Ks. Biskop Dr. Okoniewski instytuował

a) dnia 15 grudnia 1931 r.: ks. prefekta *Gradowskiego* z Torunia na Sypniewo; ks. prob. *Hackerta* z Starogardu na Byszewę; ks. prob. *Kallowskiego* z Białut na Mroczo; ks. prob. *Kurrowskiego* z Lalków na Gniew; ks. admin. *Lewandowskiego* z Sypniewa na Kościelną Janię; ks. prefekta *Pączka* z Grudziądza na par. N. Panny Marji w Toruniu; ks. prefekta *Wasgiera* z Brodnicy na Lipusz; ks. kurat. *Zygmantowskiego* z Mędromierza na Czarnylas;

b) dnia 22 grudnia 1931 r.: ks. kurat. *Wierchowskiego* z Lipinek na Niewieścino; ks. proboszcza *Ziemskiego* z duszpasterstwa wśród wychodźców we Francji na Chelmonie;

Powołał a) na docenta historii kościelnej, historii sztuki i patrologii: ks. dr. *Antoniego Liedtkego*, kapelana Biskupiego; b) na kura tusów: ks. wik. *Homę* z Kijewa do Mędromierza; ks. admin. *Kijorę* z Czarnogolasu do Kiełpin; ks. wik. *Konnaka* z Czerska do Dębowej Łąki; ks. wik. *Paluszyńskiego* z Chelmona do Sumowa; ks. admin. *Brząkałę* z Niewieścina do Lipinek;

c) na administratorów tymczasowych: ks. admin. *Felskowskiego* z Mroczo do Białut; ks. wik. *Dahlmana* w Starogardzie; ks. admin. *Pokorskiego* z Kościelnej Jani do Lalków ks. wik. *Zielńskiego* w Grucznie;

d) na sekretarzy generalnych i zarazem na wikariuszów katedralnych:

ks. wik. *Muzalewskiego* z Grudziądza dla

Zw. Tow. Charytatywnych; ks. neopresbytera *Preissa* dla spraw Misyjnych; ks. wik. *Ryczakowicza* z Starogardu dla Zw. Żeńskich Stow. Młodzieży;

e) na prof. pomocniczego przy Coll. Maria num i wikariusza katedralnego ks. neopresbytera *Landmessaera* Edmunda;

f) proponował na prefektów: ks. wik. *Gasińskiego* z Wejherowa do gimn. mat. przyr. w Grudziądzu; ks. wik. *Malachowskiego* z Fordonu do semin. naucz. w Wejherowie; ks. wik. *Dr. Stryczka* z Szwarcenowa do gimn. klas. w Brodnicy; ks. wik. *Żura* z Sępólna do gimn. żeńsk. w Toruniu.

g) na wikariuszów: ks. ks.: admin. *Bielickiego* z Chelmonia do Gdyni; wik. *Borowskiego* z Pelplina do Miłobądz; wik. *Jakubowski* z Kościelzyny do Nowego; wik. *Felchnera* z Gniewu do Gostyczna; wik. *Jarzębowski* z Pogódek do Sępólna; wik. *Kikula* z Łęga do Grodziczna; wik. *Mołyńskiego* z Torunia do Gniewu; wik. *Odyę* z Wygody do Świecia; wik. *Pigłkowskiego* z Raciąza do Gdyni; wik. *Redmera* z Świecia do Fordonu; wik. *Rolbieckiego* z Jeżewa do Wejherowa; wik. *Rynkowski* z Szembruka do Zblewa; wik. *Zalewskiego* z Koronowa do Czerska; wik. *Żurka Stanisława* z Dziecian do Fordonu

Przeznaczyl neopresbyterów jako wikariuszów ks. ks.: *Broniszeuskiego* *Tadeusza* do Kijewa; *Banikowskiego* *Stefana* do Chelmona; *Czaplińskiego* *Bernarda* do Grudziądza; par. św. *Mikołaja*; *Deskowskiego* *Eryka* do Ceeky

na; *Dzienisza* *Leona* do Chelmona jako kapela na przy szpitalu pow.; *Gajkowskiego* *Jana* do Jeżewa; *Glocka* *Otona* do Pogódek; *Kabatta* *Walerjana* do Unisławia; *Kalinowskiego* *Paulina* do Torunia, par. N. Panny Marji; — *Kite* *Józefa* do Lidzbarka; *Krzywdzińskiego* *Franciszka* do Osielska; *Klinkosza* *Alojzego* do Pelplina; *Klonowskiego* *Feliksa* do Sierakowic; *Klonowskiego* *Wojciecha* do Rytle; — *Labona* *Józefa* do Wygody; *Labudę* *Bronisła* *wa* do Raciąza; *Landmessaera* *Edmunda* do katedry w Pelplinie, zob. wyżej II, e; *Lemańczyka* *Józefa* do Starogardu; *Lissa* *Arkadiusza* do Tucholi; *Majewskiego* *Jerzego* do Łęgu; *Makowskiego* *Romana* do Wroceek; *Miętkiego* *Antoniego* do Grudziądza, par. św. *Krzyż* *za*; *Ossowskiego* *Jana* do Szwarcenowa; *Preissa* *Wacława* do katedry w Pelplinie, zob. wyżej II, d, 2; *Rackiego* *Czesława* do Starogardu; *Romanowskiego* *Franciszka* do Grudziądza, par. św. *Mikołaja*; *Sójkowskiego* *Feliksa* do Wielkiejłaki; *Szymwelskiego* *Pawła* do Kościelzyny; *Thiela* *Jana* do Nowogomiasta; — *Trepę* *Feliksa* do Szembruka; *Troszyńskiego* *Antoniego* do Koronowa; *Żurka* *Stanisława* do Fordonu.

Zwolnil z powodu wstapienia do zakonu: ks. prefekta *Partykę* *Nikodema* z Wejherowa

Udzielił urlopu: ks. prof. dr. *Cichowskiego* *Mu*. Umarł: ks. prob. *Teofil Lipski* w Grucznie, ur. 1858, wyśw. 28 kwietnia 1884, dnia 4 stycznia.

Programy radiowe

Wtorek, 19 stycznia 1932 r.

Warszawa: 11.20 Kom. meteor. Gl. Wojsk. St. Met. dla komun. lotniczej; 11.45 Codzienny przegl. prasy polsk. 11.58 Sygnal czasu z Warsz. Obs. Astr., hejnał krak. 12.10 Płyty gramof. 13.10 Urz. kom. Państw. Inst. Met. 13.15 Komunikat gospodarzy. 13.40 Pogadanka roln. pt. „O planowem wyzyskaniu najmniejszego kawałka ziemi pod ogródek warzywny” wygl. inż. W. Pietrzak. 13.55 Muzyka. 14.00 Pogadanka roln. pt. „Zalesianie i zadrzewianie nieużytków” wygl. prof. J. Klośka. 14.15 Muzyka. 14.20 Pogadanka roln. pt. „O wyzyskaniu wód w małych gospodarstwach” wygl. inż. M. Sawicki. 14.50 Płyty gramof. 15.15 „Chwilka lotnicza”. 15.25 „Bezmiennopatrjotki” wygl. p. Z. Findeisenówna. 15.45 Giełda pieniężna oraz kom. Centr. Biura Hydr. dla żeglugi i rybaków. 15.50 Program dla dzieci starszych; 16.40 Płyty. Koncert wokalny; 17.10 „Krzysztof Arciszewski” wygl. p. K. Koźmiński. 17.35 Popul. koncert symf. w wyk. ork. Filh. Warsz. pod dyr. G. Fitelberga. 18.50 Rozmaitości. 19.15 „Książka rolnicza”, wygl. inż. Wł. Sawicki. 19.30 Wiadomości sportowe. 19.35 Płyty gramof. Gitary hawajskie. 19.45 Pras. Dziennik Radiowy. 20.00 Feljton pt. „Zyciorys Wojciechowskiego” wygl. p. T. Nittman. 20.15 Koncert popul. Wyk. Ork. PR. pod dyr. J. Ozimińskiego, H. Losakiewicz (sopr.) J. Czarnocki (waltornia) i L. Urstein (akomp.) 21.55 Skrzynka pocztowa techn. — korespond. bież. omówi i porad techn. udzieli p. W. Frenkiel. 22.10 Recital Nicolasa Matuśki. 22.40 Dodatek do Pras. Dz. Radj. 22.45 Urz. kom. PIM. i kom. policyjny. 22.50 Muzyka taneczna z kaw. Gastronomia Ork. pod kier. J. Zuck'a i H. Pevznera.

OGŁOSZENIE.

Zgodnie z § 12 ustęp II Rozporządzenia Pana Ministra Pracy i Opieki Społecznej z dnia 28 września 1931 r.

W sprawie reorganizacji Kas Chorych

(Dz. U. R. P. nr. 94 poz. 724) w związku z Rozporządzeniem Pana Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 29 listopada 1930 r. o organizacji i funkcjonowaniu instytucji ubezpieczeń społecznych (Dz. U. R. P. nr. 81 poz. 635), podaje do wiadomości, że z dniem 1 stycznia 1932 r. ulega reorganizacji Kasa Chorych powiatu morskiego z siedzibą w Wejherowie, a likwidacji Powiatowa Kasa Chorych w Kartuzach.

Prawa, obowiązki, zobowiązania i małałek wspomnianych Kas, przejmują z tym dnem Kasa Chorych w Gdyni z tymczasową siedzibą w Wejherowie.

W związku z powyższem, ustanowiono:

1. Centralę Kasy w Wejherowie;
2. Oddziały Administracyjne: w Gdyni — ul. Portowa, w Kartuzach — ul. 3go Maja 17, w Pucku — ul. Hallera;
3. Pracodawcy zamieszkali w okręgu Kasy Chorych w Gdyni z tymczasową siedzibą w Wejherowie (powiaty: morski i kartuski), mogą wpłacać składki:
  - a) do kasy w Centrali,
  - b) do rąk upoważnionych inkasentów,
  - c) na konta: w P. K. O. Poznań nr. 204.545, w Komunalnej Kasie Oszczędności miasta Wejherowa, w Komunalnej Kasie Oszczędności powiatu morskiego, w Komunalnej Kasie Oszczędności miasta Gdyni, w Komunalnej Kasie Oszczędności w Kartuzach, w Komunalnej Kasie Oszczędności miasta Pucka, w Banku Polskim Oddział w Gdyni.

Dotychczasowa Pow. Kasa Chorych w Kartuzach, wobec likwidacji, żadnych wpłat nie przyjmuje, a konto jej w P. K. O. Poznań zostaje zamknięte.

4. Pracodawcy mają nadal możność przeglądania rejestrów składek (zawieraj. spis pracowników zgłoszonych do ubezpieczenia oraz wymierzone za nich składki) we wszystkich jednostkach administracyjnych, czyli również w Oddziałach Administracyjnych w Gdyni, Pucku i Kartuzach.

Zgłoszenia o wstąpieniu do pracy i wystąpieniu z pracy przyjmują Centrala i wszystkie Oddziały Administracyjne.

5. Przekazy do lekarzy, dentystów i t. p. wydają: Centrala w Wejherowie dla zamieszkałych na terenie był. powiatu wejherowskiego; Oddział Administracyjny w Pucku, dla zamieszkałych na terenie był. powiatu puckiego; Oddział Administracyjny w Gdyni, dla zamieszkałych na terenie miasta Gdyni; Oddział Administracyjny w Kartuzach, dla zamieszkałych na terenie powiatu kartuskiego.
6. Świadczenia gotówkowe, jak zasiłki pieniężne, wyłożone koszty za przejazdy do lekarzy, szpitali i t. p. uskuteczniają:
  - a) we wtorki, środy, czwartki i soboty — Centrala w Wejherowie,
  - b) w poniedziałki, środy i piątki — Oddział Administr. w Gdyni,
  - c) w poniedziałki i czwartki — Oddziały Admin. w Kartuzach i Pucku.
7. Roszczenia pozostających bez pracy pracowników umysłowych oraz inwalidów wojennych, załatwiane będą w dotychczasowym trybie.

Komisarz Zarządzający i Dyrektor:

(-) Jeka.

DZIERZAWA.

W poniedziałek, dnia 25 stycznia 1932 o godz. 2 popoł. przedzierzawi się w drodze publicznego przetargu usznego najwięcej dającym, ziemię szkolną i zabudowania gospodarcze nieczynnej szkoły w Skarszewach. Miejsce przetargu: Szkoła powszechna w Dębiniu. Warunki dzierżawy przejrzeć można poprzednio w Szkole powszechniej w Dębiniu.

Rada Szkolna Miejsowa.

Matrimonialne.

Przystojna

brunetka lat 24, posiadająca gotówki 15.000 zł i wyprawę, samotna, zapozna inteligentnego pana do lat 35, z pewną czystością, majątek nie wymagany. Zgl. do Adm. „Dnia Kujawskiego” Inowrocław, ul. Marsz. Piłsudskiego 3, pod „K. M. 15”.

Wytwórnia

mydła

dobrze prosperująca w większym mieście (województwo poznańskie), z pewnymi dostawami natychmiast korzystnie do sprzedania. Zgłosz. do Adm. „Dnia Kujawskiego” Inowrocław, ul. Marsz. Piłsudskiego 3, pod „Prosperująca”.

Okazja!

Tanio sprzedam palto, ubranie smokingowe, spacerowe, we dwa fraki, dwa futra, cztery obrazy, dwie lampy (zyrandole), dwa ubrania letnie, jedne białe spodnie i rozmaite inne rzeczy. Toruń, Szewska 24/10, I. v. Wisłowski. 323

Zdrojowisko Inowrocław!

Plac budowlany ca 1.200 m², położony w najbliższej dzielnicy Zdrojowiska zaraz korzystać nie do sprzedania Zgłosz. do Adm. „Dnia Kujawskiego” Inowrocław ul. Marszałka Piłsudskiego 3, pod „Plac 10”.

Wużerzawę dom

murowany 3 pokoje, 2 kuchnie, cały wolny, chlewy, stodoła, piwnice ogródek i 4 morgi pola w okolo, w dobrym położeniu przy szosie, blisko dworca i miasta, za cenę 800 zł. rocznie Franciszek Szulc, Toruń-Stawki, Czerniewicka 84.

30.000 zł.

wypożyczyć

na dogodnych warunkach za wyjątkowo niskim procentowaniem, na długie lata, zabezpieczenie hipoteczne na realn. miejskiej lub majątku ziemskim. Oferty do Adm. „Dnia Kujawskiego” Inowrocław, ul. Marsz. Piłsudskiego 3, pod „Okazja”

Z powodu likwidacji zakładu budowy studzien i pomp

narzędzia

szamblerkie

i pompy z wszelkimi materiałami na sprzedaż. Wiadomość: Firma Fr. Strehlau i Ska. Rabińska 6, tel. 188 324

Krawiec wojskowy

były pracownik Państw. Zakładów Umundurowania w Warszawie, otworzył pracownię umundurowania. Wykonuje zamówienia profesjonalnie. Ceny umiarkowane. Leon Kopistecki, Toruń, Stary Rynek 23, II piętro. 188

Poszukujemy

zdolnych i inteligentnych SZEWCOW

w wieku do lat 35, na kierowników sklepów wielkiej polskiej fabryki obuwia. Znajdą oni pracę przy sprzedaży i reparacji obuwia. Wymagamy kaucji gotówkowej.

Oferty pod: „WPA. 217” prosimy kierować do **Tow. Rekl. Nicz.** i. r. **Rucoli Mosse**, Warszawa, Marszałkowska 124.

PRZETARG PRZYMUSOWY. Nieruchomość położona w Ryńku i w chwili uczynienia wzmianki o przetargu zapisana w księdze gruntowej Rynek tom I karta 5 i Trzcina tom I karta 17 na nazwisko Marjanny Przyborowskiej o obszarze: Rynek karta 5 — 17 ha 11 a 80 m² czysty dochód jako podstawa podatku gruntowego 11 tal. 94,1/100 podatek budynkowy 390 mk. Trzcina karta 17 31 ha 03 a 38² czysty dochód jako podstawa podatku gruntowego 26 tal. 46 1/100 stanowiąca gospodarstwo rolne. zostanie w drodze egzekucji dnia 10 lutego 1932 o godz. 10 przedpoł. wystawioną na przetarg w niżej oznaczonym Sądzie pokój Nr. 22 Wzmiankę o przetargu zapisano w księdze gruntowej dnia 29 maja 1931 r. (337)

Lubawa, dnia 19 listopada 1931 r. Sąd Grodzki. 2 K 4/31.

OBWIESZCZENIE LICYTACJI

Urząd Skarbowy w Pucku na zasadzie par. 33 instrukcji o przymusowym ściąganiu państwowych podatków i opłat z dnia 17. 5. 26. (Dz. U. R. P. Nr. 15) podaje do wiadomości ogólnej, iż w dniach 22. do 28. 1. 32. odbędzie się sprzedaż z licytacji niżej wyszczególnionych nieruchomości i towarów na pokrycie zaległości podatkowych.

Dnia 22. 1. 1932 w Obiżu o godz. 14 przed oberżą Barlikowskiego samochod ciężarowy, towary kolonialno - spożywcze i regał, 14 butelek soku, groch, smalec, makaron i t. p. owoce, maszynę do szycia, radioaparat 4-lampkowy, towary kolonialno-spożywcze i regał, płatki owsiane, mydło.

Dnia 23. 1. 32. w Podgórzu o godz. 13 przed sołectwem: gramofon i jałowica.

Dnia 26. 1. 32. w Mechelinach o godz. 11 przed Sołectwem: gramofon, wóz wyjazdowy, pług dwuski-bowy.

Dnia 27. 1. 32. w Mostach o godz. 14 przed Sołectwem: gramofon, maszyna do szycia, 2 jałowice.

Dnia 28. 1. 32. w Mrzeżynie o godz. 15 przed Klebą Antonim: prosiak, 2 pary bron, wóz roboczy, krowa.

Przedmioty powyższe mogą być obejrzone na pół godziny przed rozpoczęciem licytacji i zostaną sprzedane za gotówkę najwięcej dającemu. (343)

Urząd Skarbowy.

Pułk Manewrowy Artylerji,

obecnie

„31 Pułk Artylerji Lekkiej”

zakupi z wolnej ręki od producentów w ckszą ilość słom prasow loco wagon stacja załadowcza za wojsk. list przewoz.

Zgłoszenia ustnie, telefonicznie lub piśmennie należy przesłać do kwatermistrzostwa 31 Pułku Artylerji Lekkiej, Toruń - Podgórż do dnia 1. 2. 1932 r. (229)

DZWIĘKOWE KINO
SWIATOWID
Dziś i dni następne!

Królowa ekranu **Jeanette Mc. Donald** w swej najnowszej kreacjipt.
„Naręczona z loterii”
Piękny dramat erotyczny.

TORUŃ
DZWIĘKOWE KINO
PALACE
Dziś i dni następne!

Fascynujące i wspaniałe arcydzieło filmowe
„OBLAWA W PARYZU”
W rol. główn. **Jean Preizan i Annabella.**

TORUŃ

PRZETARG PRZYMUSOWY.

Dnia 19 stycznia o godz. 11 sprzedawca będzie u spedytora Sadeckiego najwięcej dajacemu za gotówkę: kredensy, kanapy, stoły, krzesła, obraz, lustro, fortepian, biurko, maszyny do szycia, przegląd astrolog., zasłony i inne przedmioty; o godz. 13,30 przy Batorego nr. 9-10: maszyny litograficzne. (330)
Rzymyszkiewicz, komornik sądowy.

PRZETARG PRZYMUSOWY.

Dnia 19 stycznia 1932 o godz. 9 przy ul. Szczytnej nr. 2 sprzedawca będzie najwięcej dajacemu za gotówkę: kanapę gobelinową; o godz. 12 u spedytora Sadeckiego: maszyny do szycia, kanapę, stół, lustro, bielizniarkę, dywan, szafę, konia, samochód osobowy; o godz. 14 przy ul. Szosa Chelm. 2-6: garnitur klubowy, zegar, obraz, biurko. (329)
Chrzanowski, komornik sądowy.

PRZETARG PRZYMUSOWY.

Dnia 19 stycznia o godz. 12 licytować będzie u sped. Sadeckiego za gotówkę najwięcej dajacemu: głośnik, mundur oficerski, 2 umywalnie, rymsztunek, w tem: 3 drabiny, 17 dragów i rygli, szafę do rzeczy z lustrem, maszynę do szycia, garnitur do golenia ze skrzynką i inne przedmioty; o godz. 14 przy ul. Wałdowskiej 9: 5 sztab stali szwajcowanej. (326)
Janowski, komornik sądowy, Toruń, Szeroka 33.

LICYTACJA PRZYMUSOWA.

Dnia 19 stycznia o godz. 11 sprzedaje u sped. Sadeckiego przymusowym przetargiem za gotówkę: szafkę do bielizny; o godz. 14 w Podgórzu, Urzędnicza 2: lustro, umywalkę, kanapę, stół, szafę, nocne stoliki. (328)
Bartkowiak, komornik sądowy, Rabińska 12.

PRZETARG PRZYMUSOWY.

Dnia 19 stycznia br. o godz. 11 przedpoł. sprzedawca będzie u spedytora Sadeckiego za gotówkę: urządzenie pokoju stołowego dębowego, bufet, kredens, stół rozkładany, zegar stojący, kanapę, dywan, 3 nocne stoliki, firany, samochód ciężarowy Chevrolet, maszynę do pisania, leżankę, łóżko, krzesła, biurko, lustra, szafy do rzeczy, wagę stołową z ciężarkami, umywalnię, rower męski, 2 duże fotele, większą ilość listów do ram obrazowych i inne rzeczy.
Linde, komornik sądowy.

PRZETARG PRZYMUSOWY.

Dnia 21 stycznia 1932 o godz. 12 sprzedawca będzie najwięcej dajacemu za gotówkę u p. Piaseckiego Franciszka w Orlęcynie pow. Toruń: 1 fortepian, 1 kase, ogniotrwała, 1 dywan, 3 lustra, 3 powózki, 2 jałowki (2-letnie), 2 krowy, 6 świń, 10 gęsi, 20 kaczek, 1 cielaka (półletn.). (338)
Kurek, egzekutor Kasy Chorych.

BYDGOSZCZ

PRZETARG DOBROWOLNY.

W poniedziałek, dnia 18. 1. 32. o godz. 11 przedpoł. sprzedam przy ul. Śniadeckich 37 w podw. I-y Rawa najwięcej dajacemu za gotówkę: 1 fortepian.
Malak, komornik sądowy w Bydgoszczy.

PRZETARG PRZYMUSOWY.

W poniedziałek, dnia 18. 1. 32. o godz. 10,30 przedpołudniem sprzedawca będzie przy ul. Szczecińskiej 1 najwięcej dajacemu za natchmiastową zapłatą: 1 lustro, 1 umywalkę, 1 skrzynka do zegara.
Luzka, komornik sądowy w Bydgoszczy.

PRZETARG PRZYMUSOWY.

W poniedziałek, dnia 18. 1. 32. o godz. 3 popoł. sprzedawca będzie przy ul. Śniadeckich 50 najwięcej dajacemu za natchmiastową zapłatą: 1 maszynę do pisania, 1 biurko.
Luzka, komornik sądowy w Bydgoszczy.

PRZETARG PRZYMUSOWY.

Dnia 18 stycznia br. o godz. 11 sprzedam przy ul. Jackowskiego 20 (stary num.) najwięcej dajacemu za natchmiastową zapłatą: bufet dębowy, kredens, 2 fotele skórą obite, 10 krzesel skórą obite, kanapę i szafę do zegara.
Woźniak, kom. sądowy w Bydgoszczy.

PRZETARG PRZYMUSOWY.

Dnia 18 stycznia 1932 o godz. 12 sprzedam przy ul. Długiej 53 (stary nr.) najwięcej dajacemu za natchmiastową zapłatą: 7 płaszczy damskich zimowych.
Woźniak, kom. sądowy w Bydgoszczy.

PRZETARG PRZYMUSOWY.

Dnia 19 stycznia br. o godz. 9,30 sprzedam w Osowej Górze u p. Tetziłafa najwięcej dajacemu za natchmiastową zapłatą: kanapę i 8 foteli.
Woźniak, kom. sądowy w Bydgoszczy.

PRZETARG PRZYMUSOWY.

Dnia 18 stycznia br. o godz. 10,30 sprzedam przy Nowym Rynku 9 najwięcej dajacemu za natchmiastową zapłatą: maszynę do pisania „Adler” i biurko dębowe.
Woźniak, kom. sądowy w Bydgoszczy.

NOWE

LICYTACJA PRZYMUSOWA.

Dnia 22 stycznia 1932 o godz. 13 w południe sprzedawca będzie w drodze przymusowej najwięcej dajacemu za natchmiastową gotówkę u p. Konrada Burdackiego w Bobrowcu powiat Gniew: 1 żniwiarka. (336)
Chojnacki, komornik sądowy w Nowem.

LICYTACJA PRZYMUSOWA.

Dnia 22 stycznia 1932 o godz. 12 w poł. sprzedawca będzie w drodze przymusowej najwięcej dajacemu za natchmiastową gotówkę znajdujące się w przechowaniu p. Jana Kruczyńskiego w Kościelnej Jani powiat Gniew: 1 harmonium. (335)
Chojnacki, komornik sądowy w Nowem.

GRUDZIĄDZ

PRZETARG PRZYMUSOWY.

We wtorek, dnia 19 stycznia br. o godz. 10 sprzedawca będzie w drodze przetargu przymusowego w Zielonej Górze u p. Zakowskiego: pianino, biurko, 9 tuczników, 4 żrebaki i kociol parowy; w Nowym Dworze u p. Zarwalskiego: krowę; w Wymysłowie u p. Wojnowskiego: pianino i 8 jałówek; w Radzynie wyb. u p. Skowrońskiego: krowę; u p. Goertza: 50 ctr pszenicy; u p. Melkowskiego: krowę i jałowkę. Zbiórka relikwiantów w Radzynie przed hotelem.
Maćkowiak, komornik sądowy w Grudziądzu.

UCHWAŁA. Na wniosek kupca Jana Goryńskiego z Łasina pow. Grudziądz zastąpionego przez adwokata Szychowskiego z Grudziądza wszczęto postępowanie o odroczenia wypłat dłużnikowi. Celem rozpatrzenia wniosku dłużnika z dnia 15. 12. 31. wyznacza się termin na dzień 5 lutego 1932 r. o godz. 10 przedpoł. pokój nr. 2. Wierzyciele dłużnika mogą przybyć na rozprawę dla udzielenia sądowi wyjaśnień.
Grudziądz, dnia 12 stycznia 1932 r.
Gr. 29. Sąd Grodzki.

WYWOŁANIE. Joanna Wilhelmina (Minna) Weinheld w Dreźnie w Niemczech działającej przez kuratora Roberta Fischera w Dreźnie zastąpionego przez adwokatów Foego i Roszaka w Grudziądzu wniosła o wywołanie listu hipotecznego na kwotę 15.000 mkn. z odsetkami zahipotekowanych na rzecz wnioskodawczyni w księdze gruntowej Grudziądz karta 802 w dział III pod nr. 8. Posiadaczka listu hipotecznego wyzywa się, by najpóźniej w terminie wywoławczym wyznaczonym na dzień 19 maja 1932 o godz. 10 przedpoł. pokój nr. 18 w niżej oznaczonym sądzie zgłosił prawa swe i przedłożył dokumenty, w przeciwnym bowiem razie dokument ten zostanie pozbawiony mocy prawnej.
Grudziądz, dnia 19 grudnia 1931 r.
Gr. 23. 3 F 6/31 Sąd Grodzki.

WYROK WYKLUCZAJĄCY. W Imieniu Rzeczypospolitej Polskiej. W sprawie wywoławczej Gerharda Ewerta w Grudziądzu, ul. Toruńska 37, Sąd Grodzki w Grudziądzu przez sędziego grodzkiego Rozwadowskiego orzekł: I. List hipoteczny, odnoszący się do hipoteki w kwocie 30.000 mkn. — trzydzieści tysięcy mkn. — z odsetkami, zaistniałemu na nieruchomości, zapisanej w ks. gruntowej Grudziądz karta 1267 pod poz. 5 działu III-go na rzecz rolnika Gerharda Ewerta w Grudziądzu — uznaje się za pozbawiony mocy prawnej. II. Koszta postępowania ponosi wnioskodawca.
Gr. 25. 3 F 27/30.

GDYNIA

OGŁOSZENIE. W tutejszym rejestrze handlowym oddział B pod nr. 59 przy firmie „Alldag” Towarzystwo Przeladunkowe w Gdyni Spółka z ograniczoną poręką w Gdyni, dnia 23 listopada 1931 dopisano: „Poldag” Towarzystwo Przeladunków Morskich w Gdyni Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością. Uchwałą zebrania wspólników z dnia 1 września 1931 podwyższono kapitał zakładowy z 20.000 zł o 40.000 zł na 60.000 zł, zmieniono brzmienie firmy oraz ustanowiono kupca Stanisława Korwin - Pawłowskiego drugim kierownikiem spółki.
Sąd Grodzki w Gdyni.

OGŁOSZENIE.

W tutejszym rejestrze handlowym oddział B pod nr. 132 przy firmie Polskie Towarzystwo Kontroli Spółka z ograniczoną poręką Societa Polonaise de Surveillance S. A. r. 1. Polish Superintendence Company Ltd. z siedzibą w Gdyni, dnia 11 grudnia 1931 dopisano: Uchwałą zebrania wspólników z 2 listopada 1931 zmieniono nazwę firmy na: Pobrato Polsko - Brazylijskie Towarzystwo Handlowe — Bezpośredni Import Kawy” Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością.
Sąd Grodzki w Gdyni.

OGŁOSZENIE.

W tutejszym rejestrze handlowym oddział B pod nr. 176 przy firmie Polskie Towarzystwo Bezpośredniego Importu Kawy Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w Gdyni, dnia 11 grudnia 1931 dopisano: Uchwałą zebrania wspólników z 2 listopada 1931 zmieniono nazwę firmy na: Pobrato Polsko - Brazylijskie Towarzystwo Handlowe — Bezpośredni Import Kawy” Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością.
Sąd Grodzki w Gdyni.

OGŁOSZENIE.

W tutejszym rejestrze handlowym oddział B pod Nr. 133 przy firmie Polska Zjednoczona Korporacja Bałtycka Spółka z ograniczoną poręką w Gdyni dopisano dnia 21 listopada 1931, iż prokura Harald Schacke-Andersena wygasła.
Sąd Grodzki w Gdyni.

BRODNICA

Ziemianin Wincenty Kosiński z Brodnicy zastąpiony przez adwokata Reitera w Brodnicy, wniósł o umorzenie zaginionego blankoweksla, zaopatrzonego w opłatę stemplową dla sumy wekslowej do 1000 złotych oraz w podpisy Stanisława Wawrowskiego ze Mezana jako akceptanta, Andrzeja Rzyckiego z Pustej Dąbrówki jako wystawcy, oraz tegoż Rzyckiego i Stankowskiego Zygmunta z Brodnicy jako żyrantów, pozatem niewypelnionego. Posiadaczka weksla wyzywa się, by w ciągu dni sześćdziesięciu od dnia ogłoszenia niniejszego wywołania, najpóźniej w terminie, który wyznacza się na dzień 20 kwietnia 1932 godz. 12 pokój 68 zgłosił swe prawa i okazał Sądowi weksel, w przeciwnym bowiem razie będzie uznany za pozbawiony mocy prawnej.
Brodnica, dnia 12 stycznia 1932. (334)
Sąd Grodzki.

III 5/31.

Osiedliłem się jako

ADWOKAT
w **BRODNICY** — Rynek 25.
(dawn. biuro p. adwokata Chudzińskiego).
Fr. Rocławski
b. sędzia Sądu Okręgowego.
288

Bacność!
Agenci (tki)

powiększeń portretowych
poszukiwani
w całej Polsce za wysoką prowizją, zwrot kosztów podróży i odpowiednią premją. Dochód dzienny 30—40 zł
Piszcie
„Kraus” Tarnów
skrzynka pocztowa 158.
265

Książkę

Jak przechodzić samemu kurs gimnazjalny poleca Księgarnia Bydgoszcz Śnia-deckich 46. Złoty 50 przesyłać znaczkami lub P.K.O.
1825. 115

Udzielam lekcji

francuskiego, angielskiego, niemieckiego, gry na fortepianie. Adamska, Sukienicza 4. Toruń. 2322

Za pożyczanie 500 zł.

udzieli posady ekspedjentki. Zgłoszenia do Administracji „Gazety Morskiej” Gdynia.

Zanim

kupisz nowe, zajdź do „Okazjopolu” obejrzeć używane jadalnie sypialnie, pojedyncze meble jak łóżka, stoły, szafy, lustra, rowery, maszyny do szycia, patefony, siódla oficerskie przepisowe, elektroluxy do odkurzenia, futra męskie i dam, skiejak nowe, płaszcze, ubrania, obuwie, powózka parokonna, sortownicę do kaszy, teodolit uniwersalny, opalograf oraz wszelkie używane rzeczy za bezcen.
„Okazjopol”
Grudziądz, Plac 23 Stycznia 28 (dawn. nr. 14) w podwórzu.

Kowala

pierwszorzędnego z dobrymi narzędziami, świadectwami i zacięciem poszukuje od r. IV. br.
Domena Góra
pow. morski. 340

RAZ
spróbować znaczy
ARACZEWSKIEGO
KAWĘ
stałe kupować.

Trumny
poleca
L. Słowiński.
Toruń, św. Ducha 6. I piętro strona, bliżej Wisły. 344

Okazja!
Sprzedaję korzystnie: szafy orzechowe, sosnowe, kompletne sypialki, biblioteki orzechowe, łóżka mebl. i żelazne, stoły zwykłe i rozkładane, serwis czeski zastawę stołową na 12osób, wirowki do mleka, aparaty fotograficzne, obrazy, aparat do spaniania, obuwie męskie, damskie i dziecięce, Rowery, maszyny do szycia i wiele innych rzeczy.
Sklep Okazyjny
Grudziądz 3142 ul. Narutowicza nr. 15.

Zwózki
Transport mebli
Przeprawadźmi
wysyłane wozy meblowe
Magazynowanie
we własnych zdrowych i suchych magazynach
Ekspedycje
towaru i bagażu wykonuje najtaniej 2866
Ludwik Szymański
Zeglarska 3, Toruń Tel. 909

REPERTUAR
TEATRU TORUŃSKIEGO
W poniedz. dnia 18 bm. o godz. 17 tej (5-tej pp.) Specjalne przedstawienie dla młodzieży szkół średnich
Carewicz
Dramat dworski w 3 akt. G. Zapolskiej
We wtorek, dnia 19 bm. o godz. 20-tej
„Panna młoda z dachu”
Komedia w 3 aktach G. Middletona i S. Olivier'a.
W srode, dnia 20 bm. o godz. 20-tej
Panna młoda z dachu
Komedia w 3 aktach G. Middletona i S. Olivier'a.
W czwartek, dn. 21 bm. o godz. 20-tej
„Carewicz”
Dramat dworski w 3-ach akt G. Zapolskiej.
W piątek, dn. 22 bm. teatr nieczynny.

KWIT ABONAMENTOWY

Do Urzędu Pocztowego

Zamawiam niniejszem abonament*) na „Dzień Pomorski”, „Gazeta Morska”, „Dzień Grudziądzki”, „Gazeta Gdańska”, „Dzień Bydgoski”, „Dzień Kujawski” na luty i marzec 1932 r. i proszę należność — **Zł. 6.78** pobrać przez listowego

Imię i nazwisko _____

Miejscowość _____ Poczta _____

Kwit pocztowy

Odbiór kwoty **Zł. 6.78** tytułem prenumeraty*) „Dzień Pomorski”, „Gazeta Morska”, „Dzień Grudziądzki”, „Gazeta Gdańska”, „Dzień Bydgoski”, „Dzień Kujawski” za luty i marzec 1932 r. potwierdzam.

_____ dnia _____

*) Należność przekreślić.

KWIT ABONAMENTOWY

Do Urzędu Pocztowego

Zamawiam niniejszem abonament*) na „Dzień Pomorski”, „Gazeta Morska”, „Dzień Grudziądzki”, „Gazeta Gdańska”, „Dzień Bydgoski”, „Dzień Kujawski”, na mies. luty 1932 r. i proszę należność — **Zł. 3.39** pobrać przez listowego.

Imię i nazwisko _____

Miejscowość _____ Poczta _____

Kwit pocztowy

Odbiór kwoty **Zł. 3.39** tytułem prenumeraty*) „Dzień Pomorski”, „Gazeta Morska”, „Dzień Grudziądzki”, „Gazeta Gdańska”, „Dzień Bydgoski”, „Dzień Kujawski” za mies. luty 1932 r. potwierdzam.

_____ dnia _____

*) Należność przekreślić.

Telegramy

2 ostatniej chwili

Polityka Ministerstwa Spraw Wewnętrznych

Mowa Min. Pierackiego na komisji budżetowej sejmiku

Sobotnie obrady sejmowej Komisji Budżetowej nad budżetem Ministerstwa Spraw Wewnętrznych rozpoczęły się od wielkiej mowy p. ministra Pierackiego.

Korzystam ze sposobności — rozpoczął p. minister — ażeby stając przed panami po raz pierwszy w charakterze ministra spraw wewnętrznych, przedstawić swój pogląd na zadania i działalność administracji i w związku z tem nakreślić program działalności na najbliższą przyszłość.

KOMPRESJE BUDŻETOWE.

Budżet M. S. W. uchodził za ustabilizowany na poziomie 250 milj. zł., suma ta jednak była bardzo szczerpa, zaledwie wystarczająca M. S. W. preliminowało swoje wydatki zawsze bardzo oszczędnie, a niezależnie od tendencji oszczędnościowych samego ministerstwa inne jeszcze przyczyny sprawiły, że budżet ten ulegał nieraz dotkliwym redukcjom w Sejmie.

Budżet M. S. W. jest budżetem wybitnie rozbudowanym, gdyż dochody stanowią zaledwie 6 proc. wydatków.

Trzeba stwierdzić, że budżet M. S. W. jest bardzo szczerpa i rami jego nie pozwalają na zaspokojenie wielu wydatków niezbędnych. To też licząc się z ogólną sytuacją finansową państwa M. S. W. tylko z ciężkim sercem przyjęło dalszą redukcję budżetu z 253 milionów złotych na 213 milionów.

PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY.

Istniejący podział na województwa, powiaty i gminy został dokonany w swoim czasie bez jednolitego planu i zgóry miał charakter tymczasowy. Podział na województwa idzie dotąd po linii granic dzielnicowych. Ustala 17 okręgów wojewódzkich, podczas gdy wszystkie resorty mają tendencję do tworzenia mniejszej liczby okręgów 10—13. Podział na powiaty wykazuje również liczne wadliwości.

Podziału na województwa rząd dotychczas nie mógł zmienić, gdyż opiera się on na ustawach.

Projekt nowego podziału na województwa nie wyszedł jeszcze poza wnioski, znane z prasy. Zdecydował się rząd natomiast na skasowanie 20 powiatów. Gra tu rolę wzgląd oszczędnościowy. Najważniejszym jednak momentem był wzgląd na sprawy samorządowe.

PRACA USTAWODAWCZA.

Prace legislacyjne M. S. W. idą w kierunku kodyfikacyjnym, mając na celu tworzenie nowych przepisów jak i w kierunku unifikacyjnym, mając usuwać przepisy zbędne i zastępować je przepisami polskimi.

W zakresie legislacji daleko są posunięte prace nad projektami ustaw: o opiece nad psychicznie chorymi, o wykonywaniu praktyki lekarskiej, o zwalczaniu chorób wenerycznych, o chowaniu zmarłych, o zawodzie pielęgniar- skim oraz nad ustawą aptekarską.

BEZPIECZENSTWO PUBLICZNE.

Problem bezpieczeństwa w Polsce jest szczególnie skomplikowany ze względu na specyficzną sytuację Polski, a obecny kryzys gospodarczy oddziałuje teraz w dodatku na wzrost przestępczości.

Co się tyczy akcji wyrotowo-dywersyjnej, to wysiłki czynników zewnętrznych, rozporządzających siłą pieniądza częściowo dzięki odporności, częściowo zaś dzięki ofiarności i czujności organów bezpieczeństwa nie odnoszą zamierzonych rezultatów. Zagadnienie bezpieczeństwa ustroju politycznego w państwie i życie obywateli nie może w moim rozumieniu podlegać fluktuacji nastrojów parlamentarnych.

POLICJA.

Dział budżetu dotyczący policji jest stale ostro krytykowany. Preliminuje się obecnie na policję 113 milionów, co przy budżecie 213

miljonów stanowi więcej niż połowę. W obecnych warunkach suma przeznaczona na policję nie da się zmniejszyć.

KORPUS OCHRONY POGRANICZA.

Na K.O.P. preliminuje się 45 milionów. — Mamy 5. 534 kilometrów granicy państwowej. Na długości 1.412 klm. graniczymy z Rosją. Musimy więc szczególną uwagę zwrócić na ochronę granic.

PROJEKT MAŁEJ USTAWY SAMORZĄDOWEJ.

Minister spr. wewn. w Polsce jest także ministrem samorządu.

Aby usunąć najbardziej rażące braki ustawodawstwa samorządowego ministerstwo wniosło do ciała prawodawczego projekt ustawy o częściowej zmianie ustroju samorządowego. Projekt posunie naprzód ideę ujednostajnienia ustroju samorządu w całym państwie, ale nie jest jeszcze ostatecznym rozwiązaniem tej unifikacji, gdyż taka zupełna unifikacja pozostaje w ścisłym związku ze sprawą zmiany Konstytucji i z ostatecznym podziałem Państwa na województwa.

SPRAWY URZĘDNICZE.

Urzednicy administracji ogólnej załatwiają rocznie około 12 milionów spraw. Ilość spraw stale wzrasta, tymczasem personel ulega dotkliwym redukcjom.

Ministerstwo prowadzi stałą walkę z nadmiarem balastu papierowego. Urzednicy pra-

cują bardzo sumiennie i dlatego muszą się przeciwstawić wszelkim niesłusznym zarzutom, a zwłaszcza uogólnieniom, które z jednego lub drugiego konkretnego wypadku wysnuwają ujemny sąd o ogóle urzędników.

Co do pracowników komunalnych uważam za słuszną dostosowanie ich uposażeń do pozostałych funkcjonarjuszów państwowych.

OBOWIĄZKI PAŃSTWA I OBOWIĄZKI OBYWATELI.

Jak się mówi o obowiązkach rządu, nie chciałbym, aby zapomniano o obowiązkach obywateli, określonych w art. 89, 90, 93 konstytucji. „Pierwszym obowiązkiem obywatela jest wierność dla Rzeczypospolitej”. „Każdy obywatel ma obowiązek szanowania i przestrzegania konstytucji i innych obowiązujących ustaw i rozporządzeń”. „Wszyscy obywatele są obowiązani szanować prawowitą i ułatwiać spełnienie jej zadań oraz sumiennie pełnić obowiązki publiczne, do jakich powoła ich naród lub właściwa władza”. Panowie sami odpowiedź sobie, czy i w jakim stopniu wszyscy obywatele istotnie stosują się do tych nakazów konstytucji.

Wszelką działalność sprzeczną z obowiązkami konstytucyjnymi, — zwłaszcza wszelką działalność antypaństwową obowiązany jestem zwalczać za pomocą środków będących w mojej dyspozycji.

Następnie p. minister Pieracki szeroko omówił sprawy narodowościowe.

3-miljonowa armia sowiecka stoi gotowa do działań wojennych w każdej chwili

Paryż, 18. 1. (PAT.). Komisje spraw zagranicznych i wojskowych senatu wysłuchały wczoraj szczegółowego sprawozdania o sytuacji militarnej Rosji sowieckiej.

Referent senator Eccard skonstatował, że dotychczas rząd sowiecki nie dostarczył Lidze Narodów wyjaśnień o swej sile zbrojnej, jakich udzieliły inne narody. Informacje, podane komisji przez p. Eccarda i gen. Bourgeois stwierdzają, że Rosja sowiecka znajduje się w okresie wykończenia kompletnej organizacji swej armii narodowej, zdolnej do zaopatrzenia się w materiał również wyłącznie narodowy, którego podstawa przemysłowa rozlokowana jest między Uralem a zachodnią Syberją.

Armia liczy około jednego miliona żołnierzy w służbie aktywnej oraz 3 miliony

ludzi, których można zmobilizować niezwłocznie na wypadek wypowiedzenia wojny. Plan 5-letni z punktu widzenia dróg komunikacyjnych, materiałów transportu rezerw, efektywów robotniczych obydwu państw, należy traktować jako plan przyspieszenia uzbrojenia narodowego Rosji sowieckiej.

Obydwie komisje upoważniły swych przewodniczących do zwrócenia uwagi prezesowi Rady Ministrów na konieczność skonstruowania danych i na konieczność dla delegacji francuskiej w Genewie zakomunikowania powyższego konferencji dla spraw rozbrojenia.

Na zakończenie komisje wyraziły chęć wysłuchania ekspozycji nowo utworzonego rządu przed otwarciem przyszłych konferencji w Genewie i Lozannie.

Rozwiązania sejmiku śląskiego i kontroli Rządu nad ciężkim przemysłem domaga się kongres rad załogowych Z. Z. Z.

Katowice, 18. 1. (PAT.). Wczoraj odbył się w Katowicach kongres rad załogowych Z. Z. Z., grupującej robotników tak przemysłu górniczego, jak i hutniczego oraz pracowników umysłowych przy udziale około 300 delegatów, reprezentujących około 20.000 zorganizowanych robotników zakładów przemysłowych na Śląsku.

Po referatach i dyskusji kongres przyjął rezolucję, w której m. in. stwierdza, że obecne wystąpienie przemysłowców, żądające w górnictwie 21 proc. niżki płac, w hutnictwie żelaznym zaś 25 proc., nie są spowodowane istotnym położeniem gospodarczym i nie mają na celu utrzymania dotychczasowego rozwoju produkcji i zatrudnienia, ale są wyrazem kapita-

listycznej polityki. Rezolucja domaga się dalszego wystąpienia rządu przeciwko temu krokowi przemysłowców i zaprowadzenia kontroli rządowej nad gospodarką przemysłowców przy współdziałaniu związków zawodowych. — Wszelkie usiłowania rządu w tym kierunku masy pracownicze poprzę, a nawet gotowe są ponieść jaknajwiększe ofiary. Zdecydowanie jednak odmawiają tych ofiar przemysłowcom i dyrektorom, którzy nie wahają się w okresie szalejącego kryzysu napełniać swe kieszenie dywidendami i wysokimi poborami, a jednocześnie żądają od robotników zgody na obniżenie już i tak głodowych zarobków. W dalszym ciągu kongres wzywa do solidarności robotników przeciwko ostatnim wystąpieniom przemysłowców.

Już tylko trupy znajdują oddział ratowniczy w kopalni pod Bgiom em

Berlin, 18. 1. (PAT.). Oddział ratowniczy, pracujący w kopalni Karsten-Zentrum w Bytomiu dotarł w ciągu późnego wieczora w sobotę do miejsca, gdzie leżały zwłoki jednego z zasypanych górników. Następnie udało się odgrzebać zwłoki drugiego górnika. Prowadzone są dalsze prace celem przedostania się do miejsca, gdzie znajduje się jeszcze pięć zasypanych ofiar katastrofy.

Przedstawiciele urzędników państwowych radzili nad swymi sprawami zawodowymi.

Warszawa, 18. 1. (PAT.). W dniu wczorajszym w sali klubu urzędników państwowych przy ul. Nowy Świat 67 obradował kongres 13-tu zarządów głównych związków pracowników państwowych. Po zagajeniu kongresu przez W. Kowarskiego, wiceprezes S. U. P'u wygłoszono następujące referaty: emerytalny (Nowak), uposażeniowy (Kryszka) i o stosunku służbowym (Zasorski).

Następnie zebrani przyjęli szereg rezolucji, dotyczących zagadnień uposażeniowych i ustawodawstwa pracowniczego, przyczem rezolucje wypowiadają się przeciwko zmianie tego ustawodawstwa. Dalej rezolucje dotyczą spraw pomocy lekarskiej dla urzędników i pracowników państwowych oraz akcji samopomocy dla pracowników.

Kto wugra ?

W dalszym ciągnięciu loterii państwowej główne wygrane padły na następujące numery:

- Zł. 30.000 na nr. 132411
- Zł. 2.000 na nr. 76398
- Zł. 1.000 na nry: 73217 155882
- Zł. 350 na nry: 7117 12062 55357 77373
- 96468 121694 126453 127831 131434.
- Zł. 300 na nry: 3300 9749 20434 117139 134526 147644 152081
- Zł. 250 na nry: 679 2629 5605 10633 24098 27729 39370 39387 40227 42753 46281 51936 57856 61813 65742 70801 72998 73418 73986 77007 88464 88619 91135 93613 95080 95997 100207 103557 109278 111216 114433 115996 117719 125044 128451 132875 142205 145001 147301 148330 148718 150484 153883 154411 155472 156368 156759.

Wuگران do 1000 złotych na książeczki oszczędności.

W lokalu Pocztovej Kasy Oszczędności odbyło się XXIII z rzędu losowanie premjowanych książeczek oszczędnościowych Serji I-iej.

Premje w wysokości zł. 1000 padły na następujące NN-ry: 266 1406 1531 2650 3564 3641 4901 5172 5334 5356 6629 6931 9028 10332 12895 17700 19457 21343 22472 22478 22584 23588 24630 24696 25481 28453 29919 31126 31427 31459 33206 34470 34859 35388 36389 38184 38730 40090 40112 40314 46764.

Ogłoszenia: wiersz milim. na stronie 7-lamowej . . . 0,25 zł
 w tekście na pierwszej stronie . . . 1,50 zł
 na drugiej i trzeciej stronie . . . 1 zł — w tekście . . . 0,60 zł
 Drobne za słowo 15 gr. pierwsze słowo podwójnie.
 Dla poszukujących pracy i nekrologi 25% niżki, komunikaty 50 gr.
 Za ogłoszenia skomplikowane i z zastrzeżeniem miejsca 20% nadwyżki
 W Gdańsku za wiersze 10 mm na stronie 7-lamowej . . . 15 fen.
 10 fen.
 50 fen.
 Drobne za słowo 5 fen. — tytułowe . . . 10 fen.
 Przy sądownym sełaganiu należności rabat upada. Dla wszelkich spraw
 sądowych właściwe są Sady w Toruniu. Ze terminowy druk przepisane
 miejsce ogłoszenia administracja nie odpowiada.

Redaktor odpowiedzialny Wacław Górnicki w Toruniu, Bvagoska 37
 Rea. odpowiedzialny na Bvagoszcz Józef Dobroszański Mostowa 6
 Redaktor odpowiedzialny za sprawy W. M. Gdańska Wł. Cieszyński,
 Gdańsk, Stadtgraben 6
 Redaktor odpowiad. na Gdynie Henryk Tetzlaff, Gdynia, Grabówek
 Redaktor odpowiedzialny na Inowroc. aw. Józef Dąbrowski
 Inowrocław ul. Posańska 65
 Redaktor odpowiedzialny na Grudziąd. Józef Stanach, Rynek 10/11.
 Za ogłoszenia odpowiada administracja
 Wdawnictwo: „Dzień Pomorski”, „Dzień Bydgoski”, „Gazeta Morska
 „Dzień Grudziądzki”, „Dzień Kaszubski”,
 „Dzień Kujawski”
 Nakładem i czcionkami Drukarzni Rolniczej S. A.
 w Toruniu

Abonament miesięczny wynosi
 w ekspedycji miejscowych agencji . . . 3 — zł
 z odnośnieniem do domu w Toruniu . . . 3,40 zł
 przez pocztę z odnośnieniem . . . 3,36 zł
 001 opaską . . . 4,30 zł
 w Gdańsku przez pocztę . . . 2,50 gd przez chtëpca . . . 2,30 zł
 z odbieraniem w administracji wprost gd 2, z granicą 4 gd . . . 7 — zł
 W razie wypadków, spowodowanych siłą wyższą (np. przeszkody w za-
 kładzie strajki). Administracja nie odpowiada za niedostarczenie pisma
 R E N U M E R A T A „DNIA KUJAWSKIEGO” miesięcznie w admini-
 stracji 2,70 zł — na pocztach już z odnośnieniem kwartalnie 9,27 zł
 miesięcznie 3,09 zł